РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 1-го липня 1916. Ч. 79. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, July 1, 1916. No. 79.

КАРАНЦА УВІЛЬНИВ ПОЛОНЕНИХ АМЕРИКАНЦІВ.

НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ З МЕКСИКОМ ЩЕ НЕ ЗОВСІМ МИНУЛА.

ВЕЛИКА БИТВА МІЖ ДНІСТРОМ І ПРУТОМ. -- АВСТРІЙЦІ УСТУПАЮТЬ В НАПРЯМІ КОЛОМИЇ.

СЕР РОДЖЕР КЕЙЗМЕНТ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ ЗА ЗРАДУ ДЕРЖАВИ.

ВАШІНҐТОН, 29. червня. — **ВИПУЩЕНЄ НА ВОЛЮ ПОЛОНЕНИХ АМЕРИКАНЦІВ ЩЕ НЕ ЗОВСІМ УСУНУЛО НЕБЕЗПЕКУ ВІЙНИ З МЕКСИКОМ.**

Американське правительство очікує нетерпеливо відповіди Каранци також і на прочі домаганя, поставлені до мексиканського правительства в останній ноті.

Як довго не будуть сповнені всі домаганя Злучених Держав, небезпека війни з Мексиком не буде усунена.

Секретар для заграничних справ, Ленсінґ, заявив, що загальне положенє через увільненє полонених Американців не змінило ся. Дальше поступованє Злучених Держав буде залежати від відповіди Каранци на прочі домаганя американського правительства.

Секретар війни Бекер заявив, що мобілізация міліції не стоїть в жадній звязи з битвою під Карісаль. Приказ до мобілізації був виданий ще три дні перед битвою під Карісаль. Причини, які змусили до висланя міліції над границю Мексика ще не уступили.

ПОЛОНЕНІ АМЕРИКАНЦІ ВИПУЩЕНІ НА ВОЛЮ.

ЕЛЬ ПАЗО, 29. червня. — **Нині прибуло з Чівави окремим поїздом 23 полонених американських жовнірів і один провідник на границю Злучених Держав.** Американські військові власти, які ожидали на границі прибутя полонених, переняли їх від Мексиканців, під охороною котрих відбув ся транспорт полонених.

З оповідания полонених виходить, що напад на відділ Американців перевели Мексиканці несподівано і в підступний спосіб. Деяких ранених Американців Мексиканці мали добивати. Полонені прибули в дуже оплаканім стані; деякі з полонених були вкриті лише лахами. Загалом полонені були так ослаблені, що більшу їх частину треба було відвести до шпиталю.

ЗАХОДИТЬ МОЖЛИВІСТЬ, ЩО МЕКСИКАНСЬКІ ҐЕНЕРАЛИ НА ВЛАСНУ РУКУ РОЗПІЧНУТЬ ВІЙНУ.

ЕЛЬ ПАЗО, 29. червня. — З ріжних жерел доходять з Мексика вісти, що серед мексиканських військ, які находять ся недалеко границі Злучених Держав, є велике негодованє проти Каранци з причини випущеня на волю полонених Американців. **Деякі мексиканські ґенерали відгрожують ся, що на власну руку розпічнуть війну проти Злучених Держав.** Між незадоволеними ґенералами находить ся двох командантів Віллї.

ПЕРШІ ВІЙСКА МІЛЇЦІЇ ПРИБУЛИ НА ГРАНИЦЮ МЕКСИКА.

ВАШІНҐТОН, 29. червня. — Нині прибули над границю Мексика перші відділи міліції. Перший прибув полк піхоти міліції з Ню Мексико.

Війска, які ві второк відійшли з Ню Йорку до Мексико, прибудуть над границю доперва коло понеділка.

ВИСИЛКА ДАЛЬШИХ ВІЙСК НАД ГРАНИЦЮ.

ВАШІНҐТОН, 29. червня. — **Мобілізация дальших полнів міліції поступає правильно наперед.**

З того можна заключати, що небезпека війни з Мексиком не зовсім уступила.

24.000 МЕКСИКАНЦІВ ГРОЗЯТЬ ОКРУЖЕНЄМ АРМІЇ ҐЕН. ПЕРШІНҐА.

КОЛОМБУС, Н. М., 29. червня. — **З рапортів американських патруль виходить, що Мексиканці стягають щораз більші війска над границею Злучених Держав. З дотеперішних рухів мексиканських військ можна заключати, що вони старають ся зі всіх сторін окружити армію ґенерала Першінґа.**

Урядово не стверджені доси вісти доносять, що Мексиканці відтяли довіз живности армії ґен. Першінґа, та що висланий транспорт поживи мусів повернути назад.

КАРАНЦА ПИШЕ НОТИ.

ВАШІНҐТОН, 29. червня. — З департаменту для заграничних справ доносять, що **протягом останних трох днів наспіла вже четверта з ряду нота від Каранци,** в якій він ставить нові домаганя до Злучених Держав. Каранца домагає ся укараня американських офіцирів за ріжні надужитя, яких вони допустили ся на мешканцях Мексика.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ВЕЛИКА БИТВА МІЖ ДНІСТРОМ І ПРУТОМ.

БЕРЛІН, 29. червня. — **На східнім терені війни на Волини наступила по завзятих і кровавих боях хвилево перерва. З малими виїмками на фронті армії ґенерала Лінзінґена панує спокій.**

На полуднево-східнім фронті, на лінії між Дністром і Прутом, відбуває ся велика битва. По дуже тяжких втратах удало ся остаточно російським війскам завдяки чисельній перевазі в кількох місцях здобути становища Австрійців. Однак опісля при помочи протинападів австрійсько-угорські війска відзискали утрачений терен.

Напади Москалів на північ від Обертина і на захід від Нового Почаєва зістали відбиті.

Урядовий звіт головної австрійської кватири звучить:

„На схід від Коломиї неприятель розпочав масовий наступ на наші становища на фронті 40 кільометрів. По величезних жертвах і при помочи нових скріплень удало ся російським війскам заняти декуди наші становища. Коли однак надійшли наші резерви, ми відзискали утрачений терен. Над вечером неприятель одержав знова нові сили. Уступаючи перед значною перевагою, наші війска заняли нові становища дальше на схід.

„Над Дністром, на північ від Обертина, відбили ми напади значно сильнійших військ російських.

„Зусиля Москалів, щоби заняти наші становища на захід від Нового Почаєва, були безуспішні.

„Над Стирою і на Волини не зайшли жадні важнійші зміни".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ВЗЯЛИ ПРИСТУПОМ СЕЛО ЛИНЕВКУ НАД СТИРОМ.

БЕРЛІН, 28. червня. — **Війска Лінзінґена наступають дальше на становища Москалів над Стиром.**

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„Наші війска під командою Лінзінґена здобули приступом село Линевку (над Стиром), яке лежить на захід від Сокуля, і російські становища, які ішли дальше на полудне.

„Впрочім на східнім фронті не зайшли жадні важнійші події".

МОСКАЛІ ДОНОСЯТЬ ПРО ПОБІДУ НА СХІД ВІД КОЛОМИЇ.

ПЕТРОГРАД, 29. червня. — Армія ґенерала Брусілова завдала знова тяжкий удар австрійсько-угорській армії в полудневій Галичині, де переломила сильну боєву лінію Австрійців між Дністром і Прутом, та зближають ся до міста Коломиї.

Урядовий рапорт російського ґенерального штабу звучить:

„Вчера армія ґенерала Лечицького по переведенім бомбардованю зробила сильний напад на становища австрійсько-угорських військ. Помимо завзятого опору Австрійців наші війска здобули потрійну лінію закопів.

„Найбільша боротьба мала місце над допливом Прута і в околиці Кутів. Неприятель потерпів тяжкі втрати. Вчера до 7-ої години вечером число полонених Австрійців виносило 221 офіцирів і 10.285 жовнірів. Протягом дня здобули наші війска також значне число машинових крісів. Один із наших полків перевів так сильний і несподіваний напад, що здобув цілу австрійську батерію, зложену з 4 тяжких гармат.

„Через отсю нову побіду загальне число полонених від початку наступу зросло на 205.000.

„На прочих боєвих фронтах в Галичині і на Буковині в богато місцях відбуває ся перестрілка артилерії і поменьші битви, в яких бере участь піхота".

АНҐЛІЯ ЗАКИДАЄ БРЕХНЮ УРЯДОВИМ РОСІЙСЬКИМ РАПОРТАМ.

ЛОНДОН, 28. червня. — **Вісти, які доносили про цілковите занятє Буковини російськими війсками, як також про те, що російські війска заняли вже всі переходи в Карпатах, які ведуть на Угорщину, показують ся неправдиві.**

На підставі останних звітів виходить, що в горах на полудневий захід від Черновець находять ся сильні австрійсько-угорські війска, які ставлять завзятий опір. В руках Австрійців находить ся ще одна трета часть Буковини. З причини гористого терену скорший наступ російських військ стрічає великі перепони.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ 540 ІТАЛІЙЦІВ.

ВІДЕНЬ, 28. червня. — Головна австрійська кватира подає отсі вісти:

„На італійськім фронті наші війска полонили 540 італійських жовнірів. Напади Італійців на лінії між Адижою і Брентою та коло Пасубіо зістали відбиті".

ІТАЛІЙЦІ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ОПІР СТАЄ ЩОРАЗ СИЛЬНІЙШИЙ.

РИМ, 28. червня. — Урядовий звіт італійського головного штабу звучить:

„Між Адижою а Брентою неприятель заняв нові сильні становища. Опір Австрійців стає з кождим днем сильнійший.

„Над рікою Ізонцо наші війска перевели кілька нападів. Притім полонили 353 Австрійців, між тими 7 офіцирів. Крім того здобули ми 2 машинові кріси".

ЗНОВА 530 ПОЛОНЕНИХ ІТАЛІЙЦІВ.

ВІДЕНЬ, 29. червня. — Австрійський ґенеральний штаб доносить:

„Італійці перевели цілий ряд нападів на наші становища між Адижою а Брентою. Наші війска відбили їх з великими стратами для неприятеля. В нападі, який Італійці зробили на наші становища на горі Тресто, стратили вони 530 в полонених, між тими 15 офіцирів. На прочій боєвій лінії прийшло до гарматної перепалки, а декуди до рукопашної боротьби".

АВСТРІЙЦІ ПІДЧАС ВІДВОРОТУ НЕ СТРАТИЛИ ДОСИ АНІ ОДНОГО ПОЛОНЕНОГО АНІ ГАРМАТИ.

ВІДЕНЬ, 29. червня. — Про відворот австрійських військ між Адижою а Брентою подає головна кватира отсі вісти:

„Опорожненє наперед висунених становищ і вирівнанє боєвої лінії на фронті між Адижою а Брентою зістало переведене без ніяких страт і в найбільшім порядку. Італійські донесеня про здобуванє наших становищ і про тяжкі втрати, які мали потерпіти наші війска, є зовсім неправдиві. Наші війска не стратили ані одного полоненого, ані одної гармати, ані одного машинового кріса.

„Італійці через два дні острілювали наші становища. Доперва по переведеню бомбардованя перевели вони напад на гору Тресто, який зістав відбитий з дуже тяжкими втратами для неприятеля".

ВІЙНА З ФРАНЦІЄЮ:

ОФЕНЗИВА АНҐЛІЙЦІВ І ФРАНЦУЗІВ ПОКИЩО БЕЗ УСПІХУ.

БЕРЛІН, 29. червня. — Німецький ґенеральний штаб подає отсі вісти:

„На фронті анґлійських військ і на північнім крилі французьких загальне воєнне положенє в останних днях не змінило ся. Неприятель бомбардує без перестанку здовж цілої боєвої лінії становища наших військ, але без успіху. Наступи, які перевели відділи анґлійської піхоти під охороною газів і диму, зістали відбиті.

„Таксамо напади французьких військ в Шампанії, переведені по довшім бомбардованю тяжкими гарматами, наші війска відбили без великого труду.

„Під Верденом на захід від форту Тіомон прийшло до битви лише між передними сторожами".

АНҐЛІЙСЬКИЙ РАПОРТ ПРО ОФЕНЗИВУ.

ЛОНДОН, 29. червня. — Анґлійський ґенеральний штаб оголосив отсі вісти:

„Протягом останних 24 годин наші патрулі і більші відділи війска вдерли ся в ріжних місцях боєвого фронту до перших закопів німецьких. Напади були переведені з добрим успіхом. Неприятель потерпів тяжкі втрати, ми взяли богато Німців в полон і здобули велику скількість воєнних матеріялів. Наші втрати були розмірно малі.

„Огонь артилерії був по обох сторонах дуже сильний. Наші гармати в богато місцях ушкодили ворожі становища".

НА МОРИ:

АНҐЛІЙСЬКІ ДРЕДНОТИ „ВОРСПАЙТ" І „МАРЛБОРО" ПІЙШЛИ НА ДНО МОРЯ.

КОПЕНҐАҐЕН (Данія), 29. червня. — В останних днях море викинуло на побереже ріжні річи і недобитки з кораблів, які брали участь в останній великій битві на мори і зістали затоплені. **Найдені річи походять з німецьких кораблів „Вісбаден" і „Померн" та з анґлійських дреднотів „Ворспайт" і „Марлборо".**

Про оба анґлійські дредноти „Ворспайт" і „Марлборо" кружили ріжні вісти. Німецькі рапорти обстоювали при тім, що оба згадані кораблі зістали затоплені в часі битви. Натомісць анґлійський звіт подав-найперше, що оба кораблі, сильно ушкоджені, повернули до пристани, а відтак знова, що оба кораблі перебили ся на Балтійське море і находить ся в одній російській пристани.

ПІДВОДНІ ЛОДКИ ЗАТОПИЛИ З ІТАЛІЙСЬКІ КОРАБЛЇ.

ЛОНДОН, 29. червня. — Підводні лодки розвинули знова більшу діяльність на Середземнім мори.

В останнім дни затопили австрійські підводні лодки 3 італійські торговельні кораблї: „Монджібелльо" (4.059 тон), „Рома" (2,491 тон) і „Піно" (1.706 тон). Кораблї находили ся в дорозі з Балтімор до Ґенуї.

В АНҐЛІЇ:

СЕР РОДЖЕР КЕЙЗМЕНТ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

ЛОНДОН, 29. червня. — **О годині 4.30 пополудни скінчено розправу против ірляндського провідника сер Роджера Кейзмента. Суд узнав його винним за зраду держави і проголосив на него засуд смерти через повішенє.**

Відчитанє засуду смерти не зробило на Кейзмента найменьшого вражіня. Вирок смерти приняв він зовсім спокійно і з усьміхом на лици.

Опісля виголосив Кейзмент промову, в якій коротко представив кривду і муки ірляндського народа під анґлійським правлінєм.

Промова була виголошена з таким чувством, що присутні не могли здержати ся від плачу.

Кейзментови прислуґує право відклику проти виданого вироку.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Ню Амстердам" має прибути до Ню Йорку в середу (5. липня).

„Християніяфйорд" має прибути до Ню Йорку в пятницю (7. липня).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper

published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

З біжучої хвилі.

—o—

Папір в Америці подорожів незвичайно. Ґазетний папір підскочив тепер о одну трету часть в ціні. Наслідком сього деякі ґазети зменьшили свій обєм, а деякі піднесли ціну. „Свобода" не лише не підвисшила ціни, але ще й збільшила свій обєм, бо видає три числа на тиждень по 6 сторін друку. „Свобода" є отже найдешевшою українською ґазетою. Українці в Злучених Державах повинні оцінити змаганя адміністрації „Свободи" коло розширеня часописи, передплачувати її і припоручати своїм знакомим. Спільними зусилями редакції, адміністрації і цілої української суспільности чей вдасть ся перемінити „Свободу" на національний український дневник. Сього вимагає інтерес українського народа.

В днях 25—28. липня с. р. відбудеть ся в Філядельфії 10-та конвенція кацапського „Общества Русскихъ Братствъ". Орґан сеї запомогової орґанізації, олифантська „Правда", містить ріжні передконвенційні проєкти, в котрих знаходять ся і такі точки, що зацікавлять певно наших читачів. Подаємо тут деякі з них (зібрані з одного лише числа):

Щобы газета „Правда" печатана была только малорусскимъ языкомъ, а не мѣшанымъ.

Органъ „Правда", щобы друковалась в нашей родной бесѣдѣ, а не такъ круто, якъ до сихъ поръ, т. е. по лемковски.

Въ нашемъ органѣ „Правда" маютъ заперестати ся вызывки. о мазепахъ и мадяронахъ, бо то великій скандалъ.

Щобы жадны милодары, або якіи книжки, букварі, исторіи Общество не куповало и задармо гроши не выдавати, а книжки по пивницяхъ гніютъ, бо у насъ досытъ нашихъ калѣкъ и сиротъ, то треба своихъ спомагати, а не другихъ.

На будущого редактора выбирати такого, щобы насъ не оставилъ на половинѣ дороги якъ попередный и потомъ пошелъ на священника и народу показалъ отъ носа.

Редактор „Правди" помістив сї проєкти не з любови до проєктодавців, але з боязни перед гнївом народу, якого заступники прийдуть на конвенцію домагати ся своїх прав, за свої гроші. Хоч усї ті проєкти були писані по „малоруськи" (члени кацапського „Общества" є родом з Галичини і по російськи не вміють), то господин редактор поправив таки сю „малоруську" мову на свій лад і зробив з неї те, що наші люди називають: ні пес, ні баран.

З наведених проєктів видко, що в деяких членів кнутопоклонного товариства обудила ся приспана совість і їм стає гидко валяти ся у тім безпросьвітнім цареславнім багнї.

Богата українська мова збільшила ся ще о одно нове слово. Видумала його „Народна Воля", а називає ся воно: а-не-кса-ці-я. Віншуємо!

„Ціла австрійська армія на Буковині розбита і знищена..." — доносили телєґрами з Петроґраду.

„Ціла австрийска армія на Буковині зі всіх сторін окружена; хиба одно чудо може її спасти..." — писали російські воєнні кореспонденти.

І стало ся чудо!

„Австрійська армія одержала поміч і ставить завзятий опір..." — доносить останний рапорт російського ґенерального штабу.

Чорні круки налїтають...

—o—

Над Европою, залитою морем людської крови, лїтають круки та видзьобують очи непогребаним жовнїрам, що вбиті в обороні вітчини лежать десь в недоступних місцях. Се є звичайна признака війни.

В Америці йдуть щойно воєнні приготованя, а вже иншого рода круки острять свої клюви, щоби поживити ся людськими трупами. Десятки тисяч американської молодїжи голосять ся до армії, а міжтим мілїонери, яких сини зовсім не гадають брати оружа та йти на поле бою, думають про особистий бізнес.

Вже з хвилею вибуху европейської війни зорієнтували ся доставцї поживи в Америці і деякі з них сейчас виїхали до Анґлії, Франції і союзників тих держав та позаключували товсті контракти на доставу живности з Америки до Европи. На тих контрактах вони заробили мілїони. Війна з Мексиком дає знова мілїонерам новий бізнес в руки. Вони знають, що армія потребує сьвіжого і вудженого мяса, консервованого молока, сира, масла, сухих овочів, чоколяди, цукру, муки, бараболь, цибулї, капусти й инших средств поживи. Всї ті роди поживи мають своїх окремих доставців, які сейчас з настанєм кризи між Мексиком і Америкою зявились у Вашінґтонї, щоби там порозуміти ся з висшими урядниками в справі евентуальних достав для армії. Коли би дійсно вдало ся їм позаключувати контракти з урядом, то цїни живности готові підскочити знова в цїні.

Вже тепер харчі подорожіли непомірно, а все те звалюєть ся на европейську війну. Під сим тягаром стогне передівсїм робітниче населенє, яке є головним консументом. Коли взяти цїну живности протягом останних 10 лїт, то побачимо, що деякі средства подорожіли подвійно, або потрійно. Для приміру наведемо таке порівнанє:

Гуртовна цїна волового мяса в 1906 році виносила 7 центів, а в 1916 р. 15 центів, отже більше нїж подвійно. Цїна в дрібній розпродажи представляєть ся знова инакше. Так на приклад „гамбурський стейк" коштував в 1906 році 7 центів, а в 1916 році 20 центів, отже потрійно; кусень мяса з карку вола коштував в 1906 році 4 центи, а в 1916 році 16 центів, значить 4 рази більше. Се наводимо лише прикладово, але коли би глянути на цїлу табличку поодиноких родів волового мяса, то там знайдемо ріжні дивоглядн. Що цїна бараболь підскочила тепер до небувалої висоти, се також загально звісна річ.

Думав би може хто, що на сїм заробляють фармері. Тимчасом фармері піднесли цїну лише о стільки, щоби можна покрити кошти рільничих машин, котрі наслїдком війни дійсно подорожіли, але на збіжу і на худобі вони не заробляють більше як перед війною. Причиною дорожнї є лише спекуляція великих доставців, які хочуть робити товсті інтереси на війнї. Вони шрубують цїну живности після вподоби, а дрібні купцї мусять підвисшувати її в дрібній розпродажи. Коли відповідні державні власти не візьмуть в свої руки контролї над гуртівниками, то в Америці може прийти тепер знова до такого скандалу, як було підчас еспансько-американсської війни.

Тими днями занотували нюйорські ґазети такий факт: цїна гороху на 100 фунтах підскочила протягом одного дня з 7 долярів на 9 долярів 50 центів. Сю несподіванку пояснюють купцї тим, що жовнїри пійшли на границю Мексика. А прецінь нїчого не змінило ся. Жовнїр, котрий перше сидів дома, не потребував меньше гороху як тепер, коли він їде на границю. Але американські „патріоти" користають з нагоди і забирають від дїтий, вдів і жінок по $2.50 більше нїж перед тижнем. Сей заробок — се нїщо инше, як гріш крови, бо доставцї користають з людського нещастя.

Добре упорядкована держава не дозволює на таке використуванє людий в нещастю. Правительства Німеччини й Австрії підчас війни вхопили цїлу адмінїстрацію і торговлю живности в свої руки і дбають про рівномірний розділ живности та про управильненє цїни для всїх людий однаково. Хто допустив би ся надужитя в сїй справі, сей підпадає великій карі після воєнного закона.

Правительство Злучених Держав повинно також подбати про се, щоби чорні круки не глядїли за жиром серед людського нещастя. Війна повинна бути однаковим тягаром для всїх; коли одна часть горожан іде на поле бою і готова проливати свою кров за вітчину, то злочином супроти цїлої людскости є те, що доставцї використують се нещастє і мілїонами набивають свої кишенї. Новочасна цивілїзація не повинна вже допустити до таких скандалів.

З Галичини.

—o—

В 26. числї олифантського „Нового Житя" є надруковані деякі вісти з Галичини. Переказала їх редакції згаданої часописи селянка Юстина Флячок, яка є родом з Лїнини великої, старосамбірського повіту. Вона приїхала 13. червня с. р. кораблем з Ротердаму до свого мужа, котрий перебуває в місцевости Прайсбурґ, Па.

„Коли лише вибухла війна, — так розповідала Юстина Флячок — то в кілька днів арештували жандарми нашого сьвященика і вивезли зі села. Куди його повезено і що з ним стало ся, — нїхто про се не знає. Коли австрійські війска уступали в гори, то коло Лїнини великих битв не було. Лїнина не лежить побіч гостинця і тому Москалї там не зайшли. Стояли вони в сусїдних селах, а до Лїнини заїздили кождого дня по збіже, худобу і сїно. Всьо то забирали на конї і везли до Тисовиці, Головецка, Плоского і Ясениці. **Коли хто опирав ся і не хотів дати, того обкладали нагаями.** Таке було через вісїм місяців, доки Москалї не забрали ся. В сусїднім селї Лаврові находить ся монастир. **До того монастиря і до церкви Москалї завели коний і держали їх там аж до утечі.**

З весною почали Москалї втїкати до дому. Задержали ся вони на одній горі під Лїниною, а на другій були австрійські війска. Гарматні кулї летїли понад село, але шкоди в селї не заподіяли. Відтак Москалї хотїли дїстатись на гору до австрійських війск і в тім часї цїле збоче гори засїяно московськими трупами. Згинуло там около 2.000 жовнїрів. По стороні австрійській страти були дуже малі, бо було заледви кільканайцять ранених, з котрих кількох померло в селї. Австрійцям надійшли на поміч Нїмцї і Москалїв прогнано.

Як Москалї мали втїкати, то їздили по селї і страшили людий, що Австрійцї всїх виріжуть і намовляли, щоби втїкати з ними, а в Росії буде всїм добре. Дехто того послухав і пійшов.

По битві зігнали зі села людий і закопували упавших Москалїв на горі. Австрійських жовнїрів похоронено на цвинтари.

Коли Москалї уступили, прийшли Мадяри і Словаки. Нарід лекше відітхнув, але бояв ся їх, бо не міг з ними розмовитись і не знав, чого він хоче і що ґоворить, коли деякий зайшов до хати. Коли австрійські війска зайшли в село, то війт оголосив, що зі села не вільно виходити. За селом, в так званім „Потічку", були австрійські телєфони. Дроти з тих телєфонів хтось пірвав, а що жовнїри, котрі стерегли тих дротів, зловили в тім місци пятьох людий з Лїнини вел., так сказали, що се вони зробили. **Їх відпроваджено до Лаврова і там розстрілено. Перед смертию кождий з них мусів викопати на себе гріб.** До послїдної хвилї убиті говорили, що вони невинні. Сьвященик, котрий був при їх смерти, старав ся о вратованє їх, однак дармо. Імена убитих є слїдуючі: Сенько Миро, Іван Миро, Тимко Кремінь, Василь Чеґес і Олекса зв. Гричаний. В селї нїхто не знає, чи вони ушкодили телєфони і чи згинули невинно чи нї.

По Мадярах, котрі в селї були два тижні, прийшло „наше війско", бо були се люди з околиць Доброміля. Тепер стало людям весело і були безпечні. Сї жовнїри не лише що від народу нїчого не брали, але і людям давали, що лиш могли. Коли вони забрались, від того часу в селї не було нїякого війска.

Жадних заразливих недуг в селї не було і голоду нїхто не зазнав.

Дорожня тепер велика. За корову платять 1.000 корон і більше, за коня 1.200 і 1.400 кор., корець пшениції 90 кор., корець ячменю 80 кор., корець бараболь від 12 до 16 кор., фунт цукру 1.20 корон. Топка соли 24 сот., фунт мила 1 кор., фунт мяса 2 кор., лїтра горівки 10 кор., а склянка пива 50 сотиків.

Положенє преси в Росії.

—o—

В ґазеті „Великій Океанъ", що виходить у Сан Франціско, пише Гр. Семешко:

„Російські ґазети терплять під обухом воєнного цензора. Але ся воєнна цензура перемінила ся в політичну цензуру. Стало ся се під натиском міністерства внутрішних справ. В російській думі нераз підносили ся голоси проти цензури, але се нїчого не помогло. Цензура лягла цїлим тягаром на ґазети, а се спричинює їм великі втрати. Положенє стало таке нестерпне, що теперішне громадянство уважає дореволюційні часи за лїпші від теперішних.

„Воєнна цензура, при своїй виключній строгости, не ратує ґазет від високих адмінїстраційних кар, які доходять до 10.000 рублів. Карають за статї і дописи, котрі вже передтим перепустила воєнна цензура. Редакторів і журналїстів арештує ся і висилаєть ся на Сибір. Богато провінціональних ґазет мусїло застановити свої видавництва, бо не могли платити високих кар.

„До яких розмірів доходить се переслїдуванє ґазет, нехай послужить отсей факт, що став ся недавно:

„Коли над дїяльностию бувшого мінїстра війни, В. А. Сухомлїнова, розпочато вступне слїдство, його-ж самого арештовано і замкнено до Петропавловської кріпости, а мінїстер внутрішних справ, Н. А. Хвостов, і його товариш С. П. Білецький за якісь справки пійшли у відставку, тодї предсїдатель ради мінїстрів, Б. В. Штірмер, вислав до ґубернаторів таке припорученє: „Звертаю вашу увагу, щоби в ґазетах нїчого не перепускати про Хвостова, Білецького і Сухомлїнова".

„З канцелярії ґубернаторів пійшло се розпорядженє до редакцій усїх ґазет в Росії. Ґазети у Владивостоцї дістали се розпорядженє 24. цьвітня, отже якраз того дня, коли телєґрафічно розіслано урядову вістку, що Сухомлїнова арештовано. Навіть урядові телєґрами можна було друкувати щойно по переговорах з інспектором ґазет і воєнним ґубернатором Приморської области.

„Сей примір характеризує ярко положенє ґазет в Росії. Тимчасом, коли ґазети мовчать, урядники ріжних дикастерій поповнюють дальше злочини і зовсїм з тим не криють ся, бо ґазетам не вільно про се нїчого писати. Тому навіть в приближеню сьвіт не знає про те, що діє ть ся тепер в Росії".

Почтові перепони в зносинах зі старим краєм.

Від пів року годї дістати якінебудь вісти зі старого краю наслїдком конфіскованя почти Францією й Анґлією. Навіть зі Швайцарією комунїкація є незвичайно утруднена. Свого часу донесла нам редакція ґазети „The Ukraine" з Льозани, що француські власти сконфіскували цїлий наклад сеї ґазети, висланий до Америки. Дня 29. червня заблукало до нашої редакції одно число ґазети „The Ukraine" без першої картки з наголовком, так, що не можна знати, котре се число після порядку і коли воно видане. В ґазеті є деякі вісти з російської України, які подаємо нашим читачам. Можемо здогадувати ся, що сї вісти є дуже давні, але для нас незвісні.

Про українські виданя доносить „The Ukraine":

В Петроґрадї дано дозвіл на виданє українського двотижневника „Громада".

В Херсонї дала адмінїстрація дозвіл на виданє українського огляду „Гасло". Ся часопись буде займати ся внутрішними справами Росії й европейською та сьвітовою полїтикою.

В Харкові появило ся одно число тижневника „Слово", присьвяченого інтересам українського робітництва. Сейчас опісля поліція заборонила дальше видавництво, друкарню замкнено, а редактора прогнано з Харкова.

Для ужитку нїмецьких жовнїрів видали нїмецькі видавцї „Нїмецько-український жовнїрський провідник". Книжка видана в Липску, коштує 20 феників.

Капітан Т. Гасман видав „Нїмецько-українсько-польсько-російський провідник". Цїна 40 феників.

Відбудова нашого житя у Львові.

Нововибраний виділ товариства „Укр. Бесіда" цїлим рядом відбутих засїдань складає доказ, що здає собі справу з відвічальности, яка на нїм лежить, себто: відбудувати знищене московським наїздом товариське житє української громади у Львові, та зорґанізувати наново український театр. Задача не мала і не легка. Беручи в рахубу всю дійсність, себто недостачу персоналу, інтелїґентного проводу і цїлого технїчного як і музичного апарату, стає ясно, що „Бесіда" має перед собою важне до переведеня завданє і — маймо надію — що при добрій волї членів нового виділу те завданє переведе.

Українська суспільність у Львові і на провінції виглядає обнови українського театру з тугою і нетерпеливостю.

З неменьшим розмахом забрав ся до роботи новоіменований виділ „Ставропиґійського Інститута". Поза цїлим рядом постанов, наміряючих увести товариство на шлях нормального житя, як пущенє в рух друкарні і книгарні, іменував виділ секретарем „Ставропиґії" п. Ярослава Витошинського, довголїтного управителя хору в академічній ґімназії і заступника учителя в тімже заведеню, опісля директора кравецької спілки („Труд"), директора „Народної Гостинниці", касієра „Народного Комітету", адмінїстратора еміґраційних видавництв, а в послїдних днях відвічального редактора часописи „Ukrainisches Korrespondenzblatt".

Новий виділ „Ставропиґії", що має за завданє створити нову епоху в житю того товариства, зачинає роботу від фундаменту, створюючи адмінїстраційний персонал „наших".

В справі пущеня в рух друкарнї ведуть ся переговори з п. Сидораком, що дає як найкрасшу запоруку на серіозне поведенє дїла; справу списаня інвентаря пребогатої у церковні видавництва книгарні поручено п. Вячеславови Будзиновському.

Товариство „Сокіл" та його філїї підняли дїяльність мимо завзятих перепон. Товариство народних учителїв обновило видавництво „Учительського Слова", „Народная торговля" розіслала порученє вичеркнути у вивісках перестаріле „я" в першім слові, а що найважнїйше: „Український сирітський Захист" у Львові, попри теоретичне основанє двох других дієцезальних захистів, істнує, розвиваєть ся і дає запоруку, що велике дїло стане горою понад всякими, хоть би найширішими проявами партикулярно-дієцезальної патріотичної філянтропії.

Оноді зайшов я до „Сирітського Захисту". На порозі стрінув панію Лучаківську. Стріча була дуже буденна. Від десяток лїт привик я стрічати панію Лучаківську всюди там, де наше національне житє вимагає працї без розголосу, признаня і заплати. В добре огрітій кімнатї забавлялись дїти руханкою при слабім осьвітленю лямпи.

Zimmerkommandant-ом була — як показало ся — панї Марія Лучаківська.

Дїти робили руханкові вправи, співали українські пісні, співали відповідно упрощену „Червону калину", глядїли на мене сумними очима, що хвилями говорили про якусь дїточу журбу, про страшне минуле, про вічне сирітство. Тато і мала в могилї — говорило кожде друге дїточе личко — а нас приняли в захист. І тут зачинаєть ся траґедія дїтий, що є частиною великої траґедії, яку під сю пору переживає український нарід. Остали круглі, безхатні сироти. Суспільність має ними занятись, суспільність має їх виховати. І тут ми мусимо показати себе народом! Не пора нам дїлитись на „обсяги" і „дієцезії". Нам треба виховати поколїнє наших воєнних сиріт, тому не розбиваймо акції, а складаймо жертви на „Український сирітський Захист" і посилаймо хоть би найменьшу квоту на адресу Земельного Банку.

Мало проявів житя видно у нашім „Міщанськім братстві". Що правда, орґанізація се молода, яка не мала нї часу нї нагоди відзначити ся, та невільно нам забувати, що се орґанізація, яка є зародком великої сили, могучого чинника в нашім житю.

Наукове товариство ім. Шевченка скликує своїх членів на нараду, щоб і тут розпочати систематичну роботу.

(З львівської „Свободи").

Рефлексії.

Коли би кожде зворушенє можна було висловити, цїла суспільність попала би в страшне замішанє протягом одної ночи.

—o—

Скажи менї, з ким пристаєш, а я тобі скажу, хто ти є.

—o—

Де нема точности, там нема і виповненя обовязку.

—o—

Словом і думкою скорше побідиш нїж щаблею і порохом.

Згадка про рідний край.

—o—

Галичино моя мила,
Краю ти мій рідний;
Чому в тобі український
Нарід такий бідний?

Як не було війни злої, —
Пани панували;
Український бідний нарід
Все поневіряли.

Як вибухла війна люта,
Стало ся ще гірше:
Український бідний нарід
Терпить єще більше.

І проклята війна тая
Край наш зруйнувала,
Українських Січовиків
В могилу загнала.

А котрі ся ще остали,
Бють ся до загину;
Не хтять дати Москалеви
Нашу Галичину.

Гей, Ви, Стрільці Українські:
Лиш так ся тримайте;
Нашу рідну Галичину
Москалям не дайте!

Бо вже досить Москалї ті
З нас крови напились
І на нашу Україну
Кайдани вложили.

Тепер пора, Січовики,
Добре воювати
І з нашої України
Кайдани здіймати.

Ми, заморські Українці,
Поміч їм даваймо:
Як не крісом, то доляром
Їм допомагаймо!

А як будем усї разом
Над тим працювати,
Вільна буде Україна —
Наша рідна мати!

Т. Ф. Грицик.

Мікіз Рапс, Па., 26. червня 1916.

Вплив заборони горівки в Росії.

Кажуть, що заборона питя горівки вибавила російську державу від загибели.

Півтора року минуло від хвилї, коли російський цар Николай своїм указом заборонив продаж алькоголю. Переведенє заборони продаваня горівки не стрінуло ся з великими трудностями, хоч би вже з тої причини, що продаж горівки находила ся в руках самої держави.

Протягом одного року скількість проданої горівки спала на 4%. Коли перед виданєм заборони річно продано в Росії горівки на 500 міліонів долярів, то в 1915 році продано її всего на 20 міліонів долярів. Сю суму становить головно торг аптик за продаж спирту (алькоголю) на лічничі цїли.

„Водка" в Росії стала дуже рідкою річию, подібно як „віска" в тих сторонах Злучених Держав, в котрих переведено строгий закон прогібіції (заборони) алькоголю. В більших місцевостях можна дістати вино, але зі значними утрудненями і обмеженями. Впрочім цїна вин в Росії є під отсю пору так висока, що є приступна лише для богатих людий.

Дуже замітний вплив, який зробила заборона горівки, є брак пяниць. Стрітити пяного чоловіка — належить до великих рідкостий. Брак пяниць є тим більше замітний, що перед війною можна було подибати їх на кождім кроці. Шістьдесять днів сьвят, — се були в Росії головні дні, призначені на пиятику. Однак на тім не кінчило ся. Богато підприємств було замкнених ще й слїдуючого дня по кождім сьвяті, бо робітники лежали ще пяні до безтями.

Рівнобіжно зі забороною питя горівки іде ощадність. Щадничі вкладки селян і робітників зростають з кождим днем до нечуваних розмірів. При тім всім люди стали також лїпше відживляти ся.

Головні добродійства, які принесла заборона горівки, є отсї: домашні колотнечі устали; дух підприємчивости скріпив ся; люди не залягають з податками і ратами за довги; управа рілї поліпшила ся; селяни почали уживати щораз більше рільних машин; число злочинців, переступників і жебраків зменьшило ся і т. п.

Особливо селяни благословлять сю хвилю, в якій видано заборону горівки. Богато господарств було цілковито зруйнованих, бо всї члени родини пили і пропивали всї свої зарібки й доходи з господарства. Часто підносять ся голоси, щоби цареви дати прізвище „Николай Тверезий".

„Тепер ми маємо лише одного ворога, а ним є Німці" — кажуть люди в Росії. „Передтим кождий чоловік мав свого власного ворога, а ним була горівка".

Директор одної російської фабрики в Москві заявив, що колиб ще 50 лїт такої пиятики в Росії, яка була перед війною, то російський нарід не був би всилї остояти ся перед жадним ворогом.

Не дасть ся заперечити, що потайки продасть ся горівку. Дуже часто також лучасть ся, що люди на ріжні способи старають ся переробити на горівку спірт, який уживасть ся в промислї. Та се не дивниця. Лиха, яке вкоренило ся сотками лїт, годї знищити в одній хвилї.

Російське правительство має намір поліпшити закон заборони горівки всилї і по скінченю війни, а навіть в дечім його заострити. Для поширеня тверезости серед народа російська дума ухвалила виплатити 1 міліон рублів на руки товариств і орґанїзацій, які поставили собі за цїль поборюванє пиянства.

П. Л. Барк, російський міністер фінансів, недавно тому зложив отсю заяву: „Правительство буде піддержувати дальше заборону. Справа горівки нїколи не поверне до давного стану. Я можу вам заручити, що продаж горівки буде заборонена раз на все".

Дня 28. червня с. р. прийшла справа заборони горівки на дневний порядок нарад думи. Дискусія виказала, що майже всї посли домагали ся сталої заборони горівки. Посли домагали ся також острих кар для тих, що ведуть потайну торговлю горівки. Ухваленє закона про заборону горівки перейде без спротиву.

Житє полонених в нїмецьких таборах.

Дотеперішні звіти ріжних санітарних комісий і добродійних комітетів, які перевели ревізії в таборах бранців усїх воюючих держав, виказали, що серед найлїпших відносин жиють полонені в нїмецьких таборах, а серед найгірших — полонені в російських таборах. Незвичайно великої ваги є санітарні уладженя по таборах. В Росії отся справа є зовсїм занедбана. Се було причиною, що у многих російських таборах згинуло 40% до 70% полонених на ріжні заразливі недуги.

Про відносини, серед яких жиють полонені в Німеччині, подає точний опис професор др. П. Прайсверк, предсїдатель санїтарної комісії в Швайцарії, який відбув на весну сего року подорож майже по всїх таборах полонених у Нїмеччинї.

Табори полонених у Німеччині є уладжені загалом на взір нїмецьких бараків або касарень. Очевидно всї бараки є заосмотрені у воду і печі до огріваня кімнат в зимі. На кождого полоненого припадає до спаня 2 або 3 матераци. Внутрішнє прикрашенє кімнат полишасть ся смакови полонених. Найгарнїйше уладжують ся полонені Французи. Часть бараків перемінено в театральну салю і церкву. Управа і дружина театрів складасть ся звичайно з Французів. В кождім таборі мають полонені свою музику (орхеєтру), яка стоїть часом навіть дуже високо під артистичним зглядом. В однім таборі полонені заложили собі університет з трома відділами (факультетами). Виклади мають полонені професори і доценти.

Щодо поживи для полонених, то загалом варить ся добрі і здорові страви. Порції зовсїм вистарчають на прожиток. Кожда компанїя має свою власну кухню. Головним кухарем є старший нїмецький підофіцир; прочими кухарями є звичайно Французи. Найбільше їдять Москалї; найменьше Французи й Анґлїйцї. Сї останні одержують часто посилки від своїх родин.

Кождий полонений може писати місячно два листи і 4 переписні картки.

Занятє для полонених є дуже ріжнородне. Одна частина бранців працює в самім таборі. Часть полонених працює поза бараками, будьто на рілї, будьто у поблизких фабриках під дозором нїмецьких ополченців. Полонені, які є сильно збудовані, особливо Москалї, працюють стало у нїмецьких фармерів. Дуже трудно найти занятє для чорних жовнїрів, бо нїхто не хоче їх у себе держати. Загалом полонені з Росії працюють при рілї, а Французи у фабриках.

Щоби запобігти ширеню недуг, на се служать дуже строгі санїтарні приписи. Кождий полонений, який прибуває до табора, мусить відбути 4, а часом навіть 6-тижневу кварантану. До сего служить окремий будинок. Тут полоненого зовсїм очищують і щеплять від ріжних недуг, а передівсїм від холєри, тифу і віспи. Кождого тижня мусить полонений найменьше один раз викупати ся. Доперва по відбутю кварантани полонений переходить до властивого табора.

Санїтарна служба є уладжена на військовий спосіб. Кождого ранка і вечера хорі зголошують ся до командантів. Відтак приходять хорі до „ревіру", де відбувають ся лїкарські оглядини. Лекше хорі остають в „ревірі"; тяжше хорих перевозить ся до лязарету (шпиталю). Лязарети для бранців є взірцево уладжені. Померших ховасть ся на спільних кладовищах.

Табори для полонених офіцирів є уладжені також строго після військових приписів. Ріжниця між таборами для жовнїрів а офіцирів полягає в тім, що офіцири мусять жити в области свого табору. Лише для відміни раз або два в тижни одержують позволенє на кількагодинний прохід поза табором.

В одній кімнаті находить ся звичайно 5 до 6 офіцирів. Музика, читанє, забави, плеканє цьвітів — отсе занятє офіцирів. Напитки подасть ся, але в дуже умірковані скількости.

Загалом Нїмці докладають всїх зусиль, аби житє полонених зробити як найбільше зносним.

Утікач зі Сибіри.

До Сан Франціско приїхав перед двома тижнями Українець з Росії, журналїст п. Григорій Семешко, котрий відбув адміністративне засланє в Наримськім краю, на півночи томської ґубернії.

Семешко перебував півтора року на Сибіри і зібрав великі матеріяли про російських політичних засланців. Підчас війни російське правительство покарало стільки людий вигнанєм на Сибір, що їх число є більше ніж було протягом 35 лїт істнованя сеї кари в Росії. Семешко зібрав дуже докладні матеріяли про переслїдуванє всїх політично підозрілих горожан Росії та про дійсні орґії російського правительства підчас війни. На Сибіри має находити ся тепер около 300.000 людий, переважно з України.

Семешко задумує дати ряд відчитів в цїлій Америці про сю справу. В своїх рефератах хоче він обговорити причини засланя, етапну дорогу, тюрми, грабіжі підчас подорожи, поліційний надзір над засланцями, справу виселеня Жидів, епідемічні недуги межи поселенцями, надужитя при ревізіях, знущаня поліції, надужитя на почтах, цензура над листами і т. п.

Пан Семешко прислав до нашої редакції довший лист про сї справи; в нім доносить він, що по кількох рефератах в Сан Франціско і околиці буде старати ся приїхати до Ню Йорку і тут познакомити Українців і Москалів про страшне положенє засланців на Сибіри.

Понизше друкуємо оповіданє п. Семешка п. з. „По ґазетному дїлу". Се лише сотна частина з того, що він пережив. Сподїваємо ся, що в короткім часї будемо мати нагоду почути від вамого п. Семешка докладнїйше про сю справу, коли він прибуде до Ню Йорку.

—o—

„По ґазетному дїлу".

Було це Різдвяними святками року 1912. Я працював тоді в харківській ґазеті „Утро". Получивши від редакції дуже спішне поручення в місто Сорочинцї, на Полтавщинї, я з першим же поїздом і виїхав із Харкова на стацію Гоголево, в 16 верстах від котрої і лежить місто Сорочинцї.

На стації Гоголево поїзд прибув у 5 годин вечора. Нанявши хурмана (фірмана), 70-лїтнього дїда Самійла Шевця, я поїхав. Зима того року була безсніжна, трястись на селянському возі було дуже погано, та й заморені дїдові коненята насилу плелись. Всеж таки, як не як, за годину ми верст із шість зробили.

— А чого-ж це ви до нас у Сорочинцї? — питасть ся дїд-хурман.

— По дїлу, дїдусю!

— А я думав у гості. А по якому-ж то такому прикрому дїлу, що не глядя на свято поїхали?

— По ґазетному, дїдусю!

— По ґазетному? — переспитав дїд, спиняючи коней, — так кажеш, по ґазетному? — перейшов дїд на „ти".

— Да, по ґазетному! — кажу, не мало здивувавшись тому, що дїда це так схвилювало.

— Ну, знаєш що, хлопче, мабуть таке, що злїзай з воза! Я тебе в Сорочинцї не повезу.

— Чому?

— Там чому-б не було — не повезу тай край! Злїзай з воза! — приказав дїд.

Спішне дїло, зимовий вечір, степ, 6 до 7 верст від стації — все це були дуже невідповідні умовини для того, щоб зостатись на полї з чамаданом (пакунком) і я почав сперечати ся з дїдом.

— Як не хотїли везти, — кажу, — то не треба було брать ся, я-б тодї другого хурмана наняв.

— Там як ти собі хочеш, а не повезу, — злїзай з воза!

— Не злїзу!

— Злїзай! Я тобі кажу, а то до пристава, або на стацію до жандарина повезу!

— Везїть, куди хочете, тільки не стійте тут серед степу!

— Як, і до пристава поїдеш?

— Поїду.

— І не брешеш?

— А чого-б жеж я брехав?!

— От історія, — здивував ся дїд, — а паспорт у тебе єсть?

— Єсть.

— Ану, покажи.

Я показав дїдови свою паспортну книжку чи не з півсотнею полїцейських штампів (печаток). Дїд, запаливши сїрника, довго розглядав її і нарештї вернув.

— Ну, що-ж то паспорт! Хіба паспорта самому не можна зробить? Тепер єсть, кажуть, такі майстри, що й паспорти роблять. А ти-ж сам відкіль будеш?

— Прилуцького повіту.

— Прилуку знаю, у ярмарку не раз був, а тільки ти мабуть брешеш, бо ти-ж не з того поїзда вставав.

— Їду я, дїду, з Харкова.

— Так, а в Сорочинцї-ж ти до кого?

— До Ґотліба.

— Цебто до Берка, до лавошника (крамаря)?

— Так, до нього.

— Так, кажеш, можна завезти тебе й до пристава?

— Можна, дїду.

— От історія! Ну, що буде те й буде — заїдеш попереду до пристава, хай він розбере, що ти за чоловік, а тодї вже можна й до Берка.

* * *

Поїхали. Хвилювання дїда-хурмана зацїкавило мене дуже і минї хотїлось, щоб то не стало, довідать ся, чогож то дїд так боїть ся ґазети; але на всї мої заходи і запитання дїд не здавав ся.

— Нї к чому воно тобі, та й росказувать довго.

— А ви, дїдусю, всеж таки роскажіть!

— Кажу-ж тобі, що довго росказувать.

Одначе, здавшись на мої просьби, дїд росказав минї таки й справдї страшну пригоду, котру я й передаю його словами.

* * *

Так як і оце, було то Різдвяними святками. Взяв я з стації панка, — так як би оце і ти, — везти в Сорочинцї. Панок не торгував ся довго, дав два рублї і ми поїхали. Баґажу в нього тільки й було що чамаданчик маленький. Панок хороший, веселий такий, та балакучий. Дорогою я й питаю у нього:

— А чого-ж це ви до нас у Сорочинцї?

— По ґазетному дїлу! — каже.

А минї-ж що за клопіт; по ґазетному, так і по ґазетному.

Привіз я того панка в Сорочинцї пізненьким вечором.

— Кудиж вас? — питаю.

— А нїкуди, — каже, — я тут на вигонї й злїзу.

Опять таки минї дїла нема; злїзай, де тобі треба. Панок злїз з воза, заплатив гроші, ще й на могорич дав, взяв свій чамаданчик і... зник. Сказать тобі і правду, я й не доглядїв, де він дїв ся.

І що-ж ти думаєш! Як пійшло у нас по мїстечку ґазет... Матїнко рідна, в кожній хатї були. Люди читають, збирають ся, гомін пійшов по мїстечку... Аж ось днїв через два, чи може й через три, пристав у село наскочив... Барабаш... може чув коли?

— Чув, дїду, як не чуть. Це той, що його вбито у вас?

— Той самий...

Так ото наскочив пристав з урядниками та стражниками і почав робити по хатах обиски (ревізії); ґазети ті відбирає, а людий у холодну садовить.

І проказав хтось-то приставови, що то я того панка з ґазетами привіз у Сорочинцї, — потягли мене стражники до пристава.

— Ти панка з стації привозив? — грізно закричав на мене пристав.

Привозив, кажу, ваше благородіє.

А на що-ж ти його привозив? Де той панок?

— Як то, кажу, на що привозив, ваше благородіє? Я-ж хурман! Він наняв мене, заплатив гроші, я й привіз, а що то за панок і де він дїв ся, — Господь його знає...

— Я тобі покажу, стара собако, як проклямації розвозить! Ти у мене насидиш ся в тюрмі!

Дїдусь замовк, нїби переживаючи знову пройшлї страховини.

— Ну, а що-ж далї, дїдусю?

Насидїв ся таки... Пів року день у день висидїв, — по первих у Мирґороді, а потім і в Полтаву відвезли. А в тюрмі то того начальства було, так і не приведи Мати Божа: жандарин молодий, жандарин старий, — полковник кажуть, потім того сам ґубернатор... Та всї допитують ся, де той панок подїв ся?

— Скажи, кажуть, де панок — зараз випустим, а я й радий був би сказать, так не знаю... Навіз, капостний, ґазет і зник... Та так, день у день, пів року зза нього й висидїв. А в містечку зза тих ґазет розрухи пійшли, люди пристава вбили... А що потім народу поґинуло, так і не дай Господи...

— А ти часом не по таким дїлам? — звернув ся до мене дїд.

— Нї, дїду, не по таким!

То може й не заїзджати до пристава?

— Як хочете, дїду!

— Ну, то поїдем прямо до Берка, бо, казати правду, минї й самому не охота до пристава.

* * *

За пів години ми сидїли за чаєм у гостепріємного Б. М. Ґотліба і мій старий хурман зовсїм щодо мене заспокоїв ся.

Гр. Семешко.

Серце атлета.

—o—

На зборах медичного товариства пенсильванійського стейту виказував доктор Роберт Вілсон важний вплив атлетичного спорту на тїло чоловіка. В американських школах залюбки плекають борбництво, дозволяючи молодїжи борикати ся зі собою і вправляти в той спосіб свою тїлесну силу.

Причиною сеї наукової дискусії на згаданих зборах було се, що після помічень лїкарів богато молодїжи, що віддасть ся атлетиці (борбництву), вмирає. Доктор Вілсон виказав, що атлети є дуже мало відпорні на всякі хороби, з виїмком тифу. Особливо терплять вони на серце. Походить се відси, що борцї часто мусять задержувати віддих підчас боротьби, а се спричинює застановленє правильного обігу крови і битя серця. Наслїдком серцевих недуг, які через се витворюють ся, тїло стає податливим на всякі заразливі хороби. Зріст, фізична сила і вироблені мускули тут не всилї зарадити. Коли спорт борбництва починасть ся за дїточих лїт, то вже тодї серце починає ослабати і тому богато молодїжи вмирає у шкільнім віцї.

Тому др. Вілсон радить, аби шкільна власть знесла науку борбництва в школах, яко небезпечну для житя молодїжи.

Працюй з охотою, а поступай з розвагою.

—o—

Кождий повинен бути щасливим по свому, а не після взірця другого.

—o—

Спір — се двобій легких; побіджає той, в кого вони сильнїйші.

Наради в справі Українського дня для Люзерн Кавнти, в Пенсильвенії.

Дня 25. червня с. р. в шкільній гали української гр.-кат. парафії в Wilkes Barre, Pa., відбули ся збори делеґатів із ріжних українських Братств та Товариств з цїлого повіту Люзерн в справі устроєня українського дня в Wilkes Barre, Pa. і околиці. Було заступлених 21 відділів ріжних українських орґанїзацій і присутних 37 делеґатів. О. В. Сполїтакевич, яко скликуючий сї збори, радісно повитав і щирими словами подякував пп. Делеґатам, що зволили услухати його поклику, поміщеного в українських часописях, в справі українського дня, і прибули на збори. По виборі о. Вас. Гривнака на предсїдателя зборів і пп. Мих. Бабея і Триг. Пирчака на секретарів — приступлено до нарад, яких вислїдом були слїдуючі резолюції:

1) Зібрані делеґати узнають уладженє українського дня для повіту Люзерн за конечність, а тим, що дали почин до сего дїла, складають сердечну подяку.

2) Кошти покривають ся наразі з добровільних датків тих Братств і Товариств, які сей день уладжують.

3) Найвідповіднїйший час на уладженє такого дня уважають „Labor day" т. є. 4. вересня с. р.

4) Кожде Братство чи Товариство на найблизшім мітінґу має перевести ухвалу, щоби кождий член взяв участь в торжественнім походї, який закінчить ся сьвяточними зборами в одній з найбільших галь у Wilkes Barre, Pa. Секретарі кождого Братства чи Товариства мають повідомити як найскорше секретаря Екзекутивного Комітету п. Олексу Крайківського, 148 Bless Str., Rhone Sta., Nanticoke, Pa., про число членів, яке возьме участь в походї.

В склад ширшого Комітету війшли: Всч. оо. Вол. Сполїтакевич, Вас. Гривнак, Н. Волощук і Зах. Орун та пп. Іван Малищак, Йосиф Катулька, Григорій Герман, Петро Лавний, Василь Чупіль, Іван Андрушко, Григорій Пирчак і Михайло Бабей — з Wilkes Barre, Pa.; Николай Головчак, Василь Мрочко, Клим Ковальчик і Дмитро Матвїїв — з Edwardsville, Pa.; Дмитро Білий, Григорій Олїйник і Микола Янишин — з Nanticoke, Pa.; Олекса Крайківський, Андрій Хромчак, Теодор Язьвінський і Дмитро Риґель — з Hanover, Pa.; Стефан Масляк — з Alden, Pa.

До Екзекутивного Комітету вибрані: Всч. о. Волод. Сполїтакевич, предсїдатель; Всч. о. Зах. Орун, заст. предс.; Олекса Крайківський, секретар; Григорій Пирчак, заступник секретаря; Всч. о. Вас. Гривнак, касієр; Михайло Бабей, заступник касієра; Йосиф Катулька, виділовий.

При кінци нарад поручено Екзекутивному Комітетови для уладженя українського дня видати до всїх українських Братств, Товариств і всего українського загалу в повіті Люзерн поклик, який рівночасно поміщуємо.

Михайло Бабей,
Григ. Пирчак, секретарі зборів.

Поклик до Хв. Братств, Товариств і всїх Українців-патріотів в повіті Люзерн і околиці.

Родимці! Другі культурні народи, які відчувають недолю своїх братів в старім краю, давно нас випередили. Правда, і Українці з Ню Йорку, Філядельфії і других патріотичних місцевостий не дали завстидати ся. Вони уладжували українські днї, віча, базарі, вечерки і концерти, складаючи сотками і тисячами на фонд визволеня України і на вдови та сироти по побитих на війнї. Вони своїми вічами, концертами та манїфестаціями дали чужинцям пізнати, що вони сини славної, свободолюбивої, козацької Руси-України.

Українці з повіту Люзерн і околиці! Чи ми дамо завстидати ся иншим? Чи ми не схочемо показати своїм братям в краю, що ми про них ще памятаємо? Чи ми не всилї показати тут перед чужинцями, „хто ми і чиї ми дїти"? Чи ми не чуємо голосу нашої Матери Руси-України зза моря, яким вона взиває нас до дїла, до працї?

Родимці! Тепер час показати, що ми жиємо, що нас єще не убила довговікова недоля і кайдани! Трийцять сім репрезентантів патріотичних братств і товариств, які відбули нараду дня 25. червня с. р. в Wilkes Barre, Pa., зробили перший крок і тепер взивають Вас, Українцї з Люзерн Кавнти, до дальшої працї.

Родимці! Екзекутивний Комітет для уладженя українського дня в повіті Люзерн, вибраний тогож дня, взиває Вас, аби Ви по своїх місцевостях, в порозуміню з місцевими членами ширшого Комітету, починили слїдуючі кроки в цїли уладженя українського дня:

1) Зложіть спис Братств і Товариств, які возьмуть участь в манїфестації, і зашлїть сей спис на адресу секретаря Екзекутивного Комітету, подаючи точне число членів.

2) Місцеві Комітетові щоби постарали ся у майора міста, зглядно у бурджеса чи комішенера тавншіпу, о дозвіл на колекту в назначений день, як також, щоби сходили ся на наради та виконували як найточнїйше все, що до них належить.

3) Співацькі товариства щоби зачали чимскорше учити ся розданих музичних творів на концерт, а співаки і співачки щоби по можности постарали ся о українські строї.

4) Патріотичні одиниці, які стоять поза Братствами, або належать до чужинецьких братств, щоби зголошували ся до місцевих Комітетових, бо вони возьмуть участь в походї, кожда місцевість яко окремий відділ.

5) Вибрати дївчат чи женщин, які мають занятн ся розпродажию значків (tags) українського дня по своїх плейзах.

Вкінци Братства, Товариства чи місцевости, які ще не заявили, чи возьмуть участь в українськім дни, щоби чимскорше зголосили ся до секретаря Екзекутивного Комітету.

Родимці! Нуже до дїла, бо час великий! Покажім, що для України ми готові всьо жертвувати.

Wilkes Barre, Pa., дня 25. червня 1916.

о. Волод. Сполїтакевич, предс.; о. Зах. Орун, заст. предс.; о. Вас. Гривнак, кас.; Мих. Бабей, заст. кас.; Олекса Крайківський, секр.; Григ. Пирчак, заст. секр.; Йосиф Катулька, виділовий.

P. S. Всякі письма просить ся слати на адресу: Alex Kraykiwsky, 148 Bless Str., Rhone Sta., Nanticoke, Pa.

ДОПИСИ.

З HARTFORD, CONN.

Концерт і аматорське представленє.

Заходами тутешного „Аматорського кружка", якого серця членів наповняє велика ідея любови до нашого народу, відбуло ся в неділю, дня 25. червня, представленє 3-актової комедії „В неволї темноти". Вже сама штука, схоплена досить вірно з житя наших еміґрантів, надаєть як не мож красше на сцену наших аматорських кружків. А що відограна її випало, як на місцеві відносини, на причуд гарно, тому і подати хочу гартфордське сьвято до відома ширшого загалу, тимбільше, що заохотити инші місцевости, які від якогось часу попали в стан зневіри і безсильности, — цїлком не пошкодить.

Гартфордська громада, що правда, невеличка, та зате сьвідома і гарна, нїколи не оставала в народній роботі позаду инших кольоній тут на чужині, збираючись чисельно чи то на голос вічевого дзвона, чи несучи грошеву поміч на потреби рідного краю. І ціль послїдного сьвята, побіч моральних користий, була: жертвувати чистий дохід на вдови і сироти в старім краю.

Представленє відбуло ся о годинї 7-мій у власній, гарно прибраній гали. Мимо непогоди та наперекір деяким киринникам, що то, розставившись по сумежних улицях, відраджували наших людий не йти на представленє, запрошених гостий, як своїх так і чужих, зібрало ся поважне число. І се чи не найкрасший доказ сьвідомости нашого народу, який не дає ся вже довше баламутити всіляким пройдисьвітам, що то жиють манною і дурничками, та яким солию в оці кожда народна праця. А варта булоб, аби сї „небесні птиці", що то не сіють і не орють, а збирають, прийшли і подивили ся на свій „пікчер" в ролі Френка-„механїка". Таких „механїків" має, на жаль, кожда наша кольонія в Америцї; не брак їх і в старім краю під назвою хрунів, та в Бозї надія, що з поширенєм національної сьвідомости, щезнуть вони зпосеред нашого народа, як щезає дим на чистім воздусї.

Цїлість представленя, хоч давали його початкуючі аматори і хоч всі ролї спочивали в руках людий незжитих ще зі сценою, в нічім не потерпіла. Як поодинокі ролї так і збірні сцени виходили гладко і звязло. Тому й слїд вимінити з признанєм імена пп. аматорів. В тяжкій ролї Одарки, якої нїхто не важив ся піднятись, виступила пані Катерина Кашуба, поборюючи легко всї перешкоди та вивязуючись з гри як найкрасше. Куму Доцю відограла панна Павлїна Подільчик зовсім вдоволяючо. Ролю Кейди відограла панна Христина Шаугольник зовсім поправно, переносячи вірно своє житє-бутє з „плейзу" на сцену. Панни Марії Денис в ролї Олї, думаю, не треба хвалити, бо вона і так чарувала всїх зібраних гостий своїм голосом і співом. Колиб панна Денисівна перейшла школу сольового співу у фахового учителя, то напевно стала би в перших рядах між нашими славними співаками і співачками. Тесаме сказати треба і про чудовий голос панї Кашуби. Велика була би шкода, коли би панї Кашуба, а також панна Денисівна, не плекали дальше своїх голосів, а дали їм так змарнувати ся. З мужеських роль найбільша і заслужена похвала належить ся п. Филипови Медвідь, що в ролї Проця показав ся справжним артистом. Гарно і з повним зрозумінєм своїх роль вивязались п. Ілько Півоварчик в ролї Івана і п. Ф. Хорнат в ролї Петра. Пан Дмитро Дзісь в ролї Френка „механїка" викликував своєю грою бурю оплесків і ґомін реготу. Дуже тїшила ся публика жидом Срульом, якого ролю вірно і без пересади віддав п. Іван Ковальський. З вдячної ролї Михайла вивзав ся зовсім поправно п. Кирило Ґвіздь. Не меньше гарно випали і прочі дрібні ролї: п. Солецького (Романа) і п. Федірка (Олекси).

По представленю відбули ся деклямації і співи шкільної дітвори, між якими на перше місце вибила ся панна Катерина Ярдан, яка не тільки своєю гарною деклямацією „В сьвіт за очи", але і прегарним народним строєм, заслужила собі на сї обильні оплески, якими щедро нагородила її публика. Посїм слїдували тихже дітий січові вправи при звуках січової піснї. При виведеню тої точки програми мимоволї насували ся на думку кождому теперішні хвилї в старім краю, де то бореть ся о свою дорогу вітчину наше славне Стрілецтво. Віджила в нашій уяві славна наша бувальщина, а там наші мрії і надії, і на лицях зібраних показали ся щирі сльози — запорука віри в красшу будучність нашого народа.

Посїм прийшла черга на продукції мішаного хору, що під умілою батутою місцевого дякоучителя, п. Кашуби, чаруючо захоплював усїх зібраних, будячи в їх серцях, як найкрасші почуваня. Перед нашими очима майнули наші славні степи, заревів батько Дніпро, то знова колисав нас до солодких мрій український вечір з вишневим садочком, з гудінєм хрущів і пчіл, та з бренькотом кіс і серпів. На сали було так тихо, як тихою буває українська місячна ніч. І справді гарну і милу несподіванку зробив нам п. Кашуба зі своїм хором. Дивувати ся треба, як міг шановний дириґент в так короткім часї довершити так великого дїла. Видко, що п. Кашуба мусїв собі завдати богато праці, щоби в так короткім часї вивчити і вишколити так чисельний хор. І сей великий успіх нехай буде заохотою до дальшої праці для місцевого пароха Всч. о. Романа Залїтача, котрий мимо слабого здоровля з одної сторони, а киданих всїлякими пройдисьвітами колод з другої сторони, без зневіри й утоми йде сьміло і витривало вперед несучи перед собою сьвітло правди і просьвіти.

Вложена праця о. Романа Залїтача і п. Кашуби не пропаде нїколи марно. На довго остане в памяти гартфордських Українців се перше велике народне сьвято з дня 25. червня, що розпалило іскру великої ідеї любови до рідного краю. Всї учасники сего сьвята понесли в своїх грудях надію в красшу будучність і віру в певну побіду. Ходить тепер тільки о се, щоб сей сьвятий огонь запалахкотів як найбільшим і найширшим полуминєм, щоб від його жару розпалили ся серця всїх зневірених і прибитих, щоб він ясним своїм сьвітлом осьвітив чорні душі хрунів і киринників, щоб запанувала згода і єдність, щоб „брат з братом обняли ся", щоб була одна думка і одно чутє, — бо побіда тільки в силї, а сила в єдности.

Гартфордець.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

„Не пожадай жени ближнього твого".

Один читач „Свободи" з Бруклина прислав нам отсю цікаву новинку:

На бруклинськім передмістю Ґрінпойнт мешкає робітник М. З., який має красну на вроду жінку. У них був на „борді" робітник Д. С—а, котрий мав у банку заощаджених 300 долярів. Його ґосподиня, „красна на вроду" жінка М. З., захотїла дістати сї гроші у свої руки. Намірену цїль осягнула вона в осьтакий хитрий, але й нечесний спосіб:

Почала примилювати ся до добродушного парубка і сказала йому, що його дуже любить. Парубок полюбив її також. Хитра молодиця заявила йому тодї, що хоче покинути свого мужа і виїхати зі своїм любком до иншого міста. „Бордінґер" (столівник) на се пристав. Любовниця сказала йому тодї, що вона з ним утїкне, але він мусить виняти з банку свої гроші і віддати їх їй до переховання. Легковірний М. З. дуже радо на се згодив ся — не доміркував ся підступу.

Упляновaна комедія відіграла ся минулого вівтірка (27. червня). Того дня о 7-мій годині рано муж „красної на вроду" жінки пійшов до роботи. Передтим сказала йому його чесна подруга, де він має шукати за ключем від мешканя тодї, коли вона „втїкне" зі своїм бордінґером. Небавом вернув з роботи її „любчик" (він робив наніч). Жінка взяла з собою малу дитину, замкнула хату, ключ сховала на умовлене з мужем місце, вийшла на улицю, всїла до замовленого „керича" (повозу) і всї троє поїхали до Ню Йорку, де залюблений парубок винаймив ще передтим красно умебльовану кімнату. Приїхали на нове господарство, а тут спека така, що страх божий — пити хочеть ся... Господиня посилає свого нового господаря по пиво, але нема в хатї відповідного начиня на сей покріпляючий трунок. Парубок побіг на місто купити баньку, а з нею мав піти до „сальону" по пиво.

Коли він вибіг прожогом з хати, його любка вийшла з дитиною на двір, сїла на стріткару (трамвай) і вернула назад до свого дому в Брукліні. Тепер її муж ходить і хвалить ся, що дурний Д. С. заплатив 300 долярів за те, що його жінку перевіз з Бруклина до Ню Йорку.

Розевелт хоче йти на війну.

Полковник Розевелт, який заявив, що усуває ся від політики, має намір станути на чолї одної дивізії у війнї проти Мексика. В такім випадку він дістав би рангу ґенерала-майора і мав би під собою 12.000 людий. Розевелт мав вже поробити відповідні заходи у воєнним міністерстві у Вашінґтоні. На вість, що Розевелт йде на поле бою, посипали ся з цїлої Америки зголошеня добровольців, які хочуть служити під його проводом. Розевелт числить передівсім на ветеранів з еспанської війни, які вже заправлені у воєнним ремеслї і тому могли би віддати в теперішній війнї більшу прислугу, ніж сьвіжі рекрути.

Воєнний суд за відмову присяги.

Бостон, 29. червня. — Адютант-ґенерал Чарлз Коль оголосив, що він дістав припорученє з міністерства війни з Вашінґтону, що не вільно увільняти з мілїції тих людий, котрі не хочуть зложити федеральної присяги. Таких людий належить ставити перед воєнний суд. Ґенерал Коль сказав, що около 800 людий відмовило присяги, а він нагнав до дому около 50 з них. На підставі нового розпорядженя воєнного департаменту він покличе їх назад і поставить перед воєнний суд.

За тверезостию населеня.

Індіянаполіс, 29. червня. — Нинї відбуло ся тут кінцеве засїданє річної конвенції протиалькогольної лїґи. Луїс Альберт Бенкс з Делавар, О., представив рух за реформою тверезости від найдавнїйших часів і начеркнув працю жінок та мущин в цїли заведеня цїлковитої тверезости. Річмонд Гобсон з Алябами пригадував на наукові вислїди про шкідливість алькоголю. „Коли нарід має бути зратований, — говорив Гобсон — він мусить бути тверезий. Тепер надходить війна. Обовязком військових властий є, щоби жовнїрам недозволено нїчого пити, коли вони йдуть до бою. За примїром жовнїрів повинні пійти політики і дипльомати".

Майор не хоче вінчати.

Клївленд, 28. червня. — В сїти гол не буде так довго цивільних шлюбів, як довго Гарі Девіс буде майором (посадником). Девіс заявив, що він на підставі свого релїґійного переконаня є противний шлюбам у сїти гол. „Парох повинен вінчати молодих; се більше вдоволяє людий, головно суджену" — сказав майор. „Я хочу мати чисту совість і тому не буду нікому давати шлюбу".

З нюйорського бандитизму.

Минулого тижня поїхав один Поляк з Нюарку, Андрій Біоховскі, на остров Баррен коло Ню Йорку на проґулку. Там напало на нього трох бандитів під проводом Джорджа Кука, обрабували його і кинули на забагнений беріг острова. Біоховскі знайшов там якусь стару лодку, всїв до неї і виплив на море, де його по двох днях зловили рибаки і затягнули до берега. Він оповідає, що злодії вкоїли його передтим, забрали від нього 20 долярів і годинник та завели в мочари так, аби він не виратував ся. Цїлком припадково уратували його рибаки. При помочи поліції удало ся йому пізнати Кука, якого поліція арештувала.

Польський сойм в Америці.

Польські часописи в Америці широко обговорюють справу скликаня польського сойму. Тому, що між Поляками незвичайно богато партий, ґруп, сторонництв і безголовя, сей проєкт є тяжкий до виконаня. Найважнїйша перепона є ся, на якій підставі можна вибирати делєґатів на сойм: чи після парохій, чи після орґанізацій, чи вибирати їх на спільних вічах по кольоніях і т. п. Друга трудність — се покрите коштів сойму. На сю тему розписують ся польські часописи. Можливе, що до кінця війни ся справа теоретично буде полагоджена, а сам сойм відбув би ся підчас мирових переговорів.

НОВИНКИ.

ДР. ЛІБКНЕХТ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 30 МІСЯЦІВ ВЯЗНИЦІ.

Берлїн, 28. червня. — Др. Карло Лїбкнехт, провідник соціялїстів, станув нинї перед воєнним судом за те, що підчас робітничого сьвята першого мая виголосив промову, яка носить на собі знамя державної зради. Його попередні промови в німецькім парляменті з критикою на правительство довели до того, що його виключено зі соціялїстичної партії. Тому, що він є послом до парляменту, палата послів мусїла наперед зголосити ся на видачу Лїбкнехта судови. Його обжаловано за се, що підчас демонстрації першого мая кричала товпа на зборах, на яких він промовляв: „Проч з війною, проч з цісарем". Др. Лїбкнехт не признав себе винним державної зради, лише почуває ся до вини в тім, що брав участь в демонстрації. Найвисший вимір кари, за такий злочин, є 15 лїт. Суд однак приняв найнизший вимір кари, а то 30 місяців вязниці, при чім увільнено Лїбкнехта з армії. На підставі сього засуду Лїбкнехт стратив свій докторський титул і не може занимати нїякого публичного уряду в державі. Посольского мандату не стратив, бо тим мандатом наділив його нарід, а не держава.

ЕКОНОМІЧНИЙ СПІР МІЖ ШВАЙЦАРІЄЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

Париж, 28. червня. — Депеша з Ціріха до часописи „Матен" доносить, що між Німеччиною і Швайцарією заострили ся відносини через те, що Швайцарія не хотїла продавати дальше бавовни і средств поживи до Німеччини. Німеччина загрозила знова Швайцарії, що не буде їй продавати камінного угля і зелїза. Швайцарські делеґати виїхали в тій справі до Парижа, щоби порозуміти ся, чи не вдалоб ся спровадити недостаючих товарів з Франції та з Анґлії, замісць з Німеччини.

ДЕСЯТЬ СИНІВ НА ВІЙНІ.

Німецькі часописи доносять, що пекар з Бенсгайм в Баварії вислав недавно свого десятого сина на війну. Один з його синів пропав десь на початку війни, одного ранено, а вісїм ще жиє і бореть ся на ріжних фронтах з ворогами Німеччини.

ХІНСЬКА ФЛЬОТА БУНТУЄТЬ СЯ.

Шанґай, 26. червня. — Часть хінської фльоти, що находить ся в порті Ву-Сунґ, на ріці десять миль від Шанґаю, оголосила заяву, що не послухає розказів команданта доти, доки не привернуть конституції, не зїйдеть ся парлямент і не установить ся „правного кабінету". Бунтарі заявляють, що вони стоять за президентом Лі-Юан-Гунґом, однак він не має свободи слова анї дїланя, а Хіни є лише з імени републикою, котрою управляють деспотичні військові круги.

ГОЛОДОВІ РОЗРУХИ В РУМУНІЇ.

Амстердам, 27. червня. — Після донесень з Букарешту до німецьких часописий, вибухли в Румунії розрухи проти дорожнї харчів. В містї Галац убито 4 особи, а 5 ранено підчас демонстраціі. Телєґрами доносять, що робітники заповіли загальний страйк, яко відплату за се, що правительство заборонило збори, на яких мали робітники обговорювати дорожню.

ГОЛЯНДСЬКІ СЕЛЯНИ НЕ ХОЧУТЬ НОВОГО ЧАСУ.

В Голяндії заведено за примїром Німеччини численє часу о одну годину скорше. Міста радо приняли нове зарядженє, але по селах тяжко його впровадити в житє, бо селяни кажуть, що се є замах на їх особисту свободу. Вони й так встають рано і тому не оглядують ся на новий час. В школї однак впроваджено всюди новий розпорядок. На границї Бельгії і Голяндії є одно село, яке має почвірний час: церковний — старобельгійський, почтовий уряд має в голяндській части свій час, шкільні власти числять час о годину скорше нїж німецький лїтний час, а кромі того обовязує всїх Бельгійців німецький лїтний час.

ЯК ВЕЛИКЕ ТЕПЛО І ЗИМНО МОЖЕ ВИДЕРЖАТИ ЧОЛОВІК?

Серед мешканців нашого краю часто-густо доводить ся чути нарікання на „велике" горячо, чи там зимно, — як що-лишень температура нашого підсоня не богато перейде свою звичайну границю. Та такі нарікання нічим не дадуть ся оправдати супроти справдїшного, що так скажемо, пекольного горяча, а там і прелютої студени, які царять в деяких сторонах нашої землї. Маємо надію, що наші читачі не станутъ більше нарікати на „незвичайну" спекоту, або лють-зимно нашого краю, противно — стануть більше терпеливими під тим зглядом, як що ми лишень познакомимо їх з тим, яку найвисшу і найнизшу температуру є всилі видержати чоловік.

Полярні (зимні, підбігунові) сторони нашої землї славлять ся неймовірно лютою студению і вічними ледами, а тропічні, — себто горячі, або рівникові — справді незвичайною і нечуваною в нас спекою. Як в одних, так і других тепломір вказує нераз неймовірні цифри: в перших низше точки ціпенїня ртути (живого срібла), — а в других — майже сягаючи точки кипіня.

Доказом сього хай служать наглядні примїри.

Побереже північної Африки, зимове пристановище і вирій європейських перелетних птиць, визначуєть ся иноді нечуваною в нас спекою, яка там доходить до + 46 степенів в тїни. Спека та стаєть ся там прямо невиносимою головно тодї, коли їй в підмогу поспіє „широкко", себто пустинний, сухий, горячий вітер. Тодї буває там така невиносима горяч і спекота, що сирі яйця, положені на розпалений сонїшними промінями пісок, в кількох хвилинах каменїють, наче зварені в сильнім окропі.

Спекота і обильна вогкість в Альжирі і Тунісї сприяють розкішному ростови дактилевих пальм, які становлять одиноке богацтво тамошних мешканців; але що є добром для пальм, не завсїгди буває милим і для людий. Тому то племена, проживаючі в горах Ксур, на окраїні великої пустинї Сагари, — Матмата, Урґамма і ин., хоронять ся перед спекою в глибоких підземелях, які находять ся нераз і по 10 метрів під поверхнею землї.

Прямо пекольною спекою славить ся Перський залив і Червоне море, відділюючe Африку від Азії. Їдучі кораблями через те море, мусять переносити спеку від 50 до 60 степенів. Ось як один подорожний описує муки плавби тим морем. „Спека мягка і вогка. Здасть ся начеб всї члени, усе єство тає і розпливаєть ся, — спека лячна днем і ночию; одіж, здасть ся, полумєм палахкотить, так і хочеть ся її зірвати із себе. З надміру сьвітла очи запалюють ся. Огняний воздух недвижимий, так і давить — наче зачароване і проклятe марево".

Найвисша температура на земли, яку дотепер вдалось запримітити і змірити, виносить 67.7 степенів. Завважив її Гендрих Дюверє на пустинї Сагарі. Мало-що низша температура трафляєть ся доволї часто і на австралїйських степах. Земля, розгріваючись під впливом температури, осягає ще висшу скількість степенів, так, що чоловік мусить оминати безпосередного з нею зіткненя. Температури між 50 і 60 степенів (на вільному воздусї) не є зовсїм рідкі. Алеж бо і в тїни доходить температура деколи то дуже значної висоти. Найвисша температура в тїни, яку дотепер завважено, виносила 55 степенів С. Одначе се незвичайна поява, бо случаї горяча, від 45 до 50 степенів С. в тїни, причислюють ся також до рідкостий.

Особливо сильним є дїланє горяча на великих височинах. На збочах гір Гімалая, у висоті 3.000 метрів, зазначено раз навіть 55 степенів С., коли у тім самім часї тепломір в тїни і серед снїгів виказував більше ніж 5 степенів студени. Про ще більшу чудасію під тим зглядом оповідає подорожник Лямі, який в р. 1899 відбував подорож крізь пустиню Сагару до озера Чад. „Треба бачити — пише він — які простори ми проходимо, дошукуючись бодай якоїнебудь рістнї в околицях нашого обозовищ; нема нї одного клаптика землї, деб росла бодай яка маленька ростинка, не спалена сонцем, або не зварена морозом. І дивна річ: у нас в ночи температура від 10 до 13 степенів низше зера! Ось примїром сема година рано. Я сїдаю на скринї, загортаю ся в плащ і хочу писати. Відкриваю каламар — чорнило замерзло! Я поставив його біля огню, щоби відігріти: ледви я вмочив перо і не встиг написати двох слів, як чорнило на кінчику пера замінило ся в ледяну кульочку!

* * *

Коли одні народи томлять ся спекою, другі, проживаючі на далекій півночи, ведуть боротьбу з лютими морозами. Під тим зглядом славить ся Сибір. Про її зими висловлюють ся подорожні з острахом, але одночасно й з одушевленєм. В часї морозів о 36—40 степенів сонце сходить і заходить у виді різко зарисованого кружка, без тої червоноРожевої заграви, яку в нас бачимо в звичайний час. Сила його промінів така, що снїг тає на сторонах криш звернених до сьвітла, коли противно в тїни температура держить ся на 25 до 30 степенів низше зера. Ночию зорі блестять ярким, незвичайно сильним сьвітлом. Воздух незвичайно прозорий, не видно нїгде нї хмариночки, лишень над ріками, сям то там, підніmaєть ся густа мрака.

Місцевість Верхоянск находить ся майже під полярним кругом, бо під $67\frac{1}{2}$ степенем північної ширини. Управа ріллї є там неможлива і місцеве населенє (Якути) живе лишень з годівлї ренів, рибольовлї і продажі шкір на футра. Пересїчна температура у Верхоянску виносить $16\frac{1}{2}$ степенів низше зера; коли в липни пересїчно буває тепло на 15 степенів, то — противно — в сїчни обнижуєть ся температура до 49 степенів морозу. В найтеплїйші днї в роцї тепломір вказує 30 степенів тепла (на сонцї), але зате в найзимнїйші доходить навіть до 70 степенів понизше зера! А треба згадати, що Верхоянск, на добавок лиха, в зимі позбавлений 40 дів сонїшного сьвітла.

Північна Америка, щодо сили морозів, майже не уступає Сибірі, а вже що торкаєть ся Канади, то вона визначуєть ся незвичайно суворим підсонєм: чимало дослідників і місіонарів погибло в тамошних снїгових пустарах, враз із своїми помученими псами. Канадійські ріки замерзають так, що по леду, з одного берега до другого, укладають зелїзничі рельси (шини), по яких їздять зелїзниці. Водопади, не лишень малі, але навіть преславна Ніяґара иноді скована буває ледом, який живописною занавісою звисає в долину, творячи прегарний вид.

Найбільше докучливе зимно царить в часї довгих, полярних ночий. Тодї саме треба богато відваги, а навіть геройства, щоб не впасти духом і з впертостию стреміти до наміченої цїли, як се чинили відважні подорожні, бажаючі добитись північного бігуна. Один з тих славних дослідників, Нанзен, оповідає, що йому доводилось іти при леденїючій температурі на 40 степенів, яка иноді обнижувалась до 50, а навіть 52 степенів морозу. Пара — оповідає Нанзен — виділююча ся з нашого тїла, осїдала на одежі, перемінюючи її в ледяний панцир. Рана, яка була у мене на руці, в наслїдок морозу розятрилась глибоко і дійшла аж до кости. Ми розгрівались дрібку лишень тодї, коли в шатрі клались на спочинок, загорнувшись в наші футряні мішки до спаня.

Ось які бувають підсоня в ріжних сторонах нашої земської кулї. Богато людий волїє спекоту й парню, чим студінь. Та вони помиляють ся. Вже давно запримічено, що там, де підсонє більше суворе, населенє є здоровше; і, противно, сторони умірковaного підсоня (в якому й ми живемо), заселені людьми більше ніжними і вони швидше підлягають прeріжним хоробам.

* * *

Коли уже мова про температуру, не завадить згадати й про се, як велику горяч може витримати чоловік.

І так в записках париської Академії за р. 1764 згадуєть ся про випадок, що служанки при печи Ля-Рошфуку дуже легко могли через десять мінут оставати в тій печи, якої температура виносила 132 степенів С. себто о 32 степені висше від точки кипіня води. В часї одного такого досьвіду в печи варились страви і пеклась печеня.

В р. 1774 льорд Сіфор і капітан Фіппс, враз із семи иншими товаришами увійшли до великої печи, в якій царила температура о 128 степенів С. і перебули в нїй через 8 мінут. Температура їх власного тїла лишень злегка підняла ся, коли тимчасом довкруги них кипіла вода, варились яйця і пекла ся печеня.

В Парижи в р. 1828 був чоловік, який свобідно входив у піч, високу на один метер, а якої температура на черінї виносила 137 степенів С. В тій печі оставав він через пять мінут. В часї досьвіду мав він на собі сорочку з паперу і повстяний плащ.

Оповідають також про досліди двох Анґлійців, які казали замкнутись до печі, щоби переконати ся, яку видержать температуру. І виявилось, що навіть більше чим 100 степенів не зашкодило їх здоровлю. Такий стан річи дасть ся пояснити відпорностию людського орґанізму, завдяки дїланям шкіри.

Загально відомо, що богато людий пє каву, горячу на 55 степенів.

Славний вчений Нютон переконав ся, що у воді при бизвпинних рухах, рука може видержати температуру не висше 42 степені; зате в спокійнім станї видержує і 50 степенів.

Деякі лїкарі кажуть, що купіль з чистої води не може бути теплїйшою як на 42 степені, без поважної небезпеки для людського орґанізму, позаяк у воді, о висшій температурі, бите живчика прискорюєть ся до небезпечного степеня. А проте оповідають про одного Турка, який мив ся водою, вагрітою аж до 78 степенів.

ФОНД ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Для ранених і на шпиталь для Укр. Січ. Стрільців у Львові).

213. **Пенаргил, Па.** На весілю у М. і Х. Ружила зложили на руки С. Лобоцького, Т. Малішевського і Л. Пастушенка слідуючі добродії: А. Порохняк, М. Іщук, М. Ружила, М. Кравчук і П. Козловський по 50 цнт.; Л. Пастушенко, С. Лобоцький, В. і М. Лобоцький, І. Квятковський, Ю. Нашатка, О. Возьний, К. Домбик, Ю. Порохняк, А. Модний, В. Багрій і І. Ништа по 25 цнт.; І. Малішевський 20 цнт.; Т. Малішевський 15 цнт.; дрібними жертвами $1.00. — Разом $6.85

214. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** На весілю у І. Довгополого і А. Дьоби зложили на руки Меланії Богомолець слідуючі добродії: В. Голий 60 цнт.; П. Ритчук, Д. Федчук, Т. Гураль, П. Полан, С. Дьоба і А. Венгрин по 50 цнт.; І. Поліщук, Й. Приваванський, В. Адамчук, Л. Хиряль, М. Дудинська, В. Фіськун і В. Борак по 25 цнт.; дрібними жертвами $2.65. — Разом $8.00

215. **Ню Йорк, Н. Й.** На весілю у Н. Цибрівського і В. Чайки зложили на руки П. Барискова слідучі добродії: П. Бартків, Я. Кий і В. Свистун по $1.00; І. Федун, Н. Цембрівський, Л. Брандишин і Задорський по 50 цнт.; В. Фурик, Ф. Чайка, А. Чайка, В. Бих, Сосвінський, І. Ходачок, Ю. Шмирський, Є. Щулим, Л. Каспрак, А. Федун, А. Чайка, П. Садан, К. Савіца, Л. Свистун, Л. Дідух, Т. Назаревич і А. Бартків по 25 цнт. — Разом $9.25

216. **Савт Бруклин, Н. Й.** При всяких нагодах зібрали слідучі добродії: М. Дмитрів, С. Балич, Д. Вах, А. Геодорович, І. Кийс, А. Фейло і М. Рибак (надіслав М. Дмитрів) $50.00

217. **Ню Йорк, Н. Й.** На весілю у І. і К. Мізерного зложили на руки Л. Хоми, І. Барана і Т. Пруса слідуючі добродії: Л. Хома $1.79; М. Нитка $1.25; П. Баран $1.00; Т. Прус, Д. Малецький, І. Маньківський і В. Смушинський по 75 цнт.; Н. Заболотний 60 цнт.; С. Гайда, А. Крук, П. Писаренко, А. Гулька і П. Вівчаровський по 50 цнт.; Н. Школзіновський 40 цнт.; Й. Крук, І. Мізерний, І. Гулька, Д. Хрущ, І. Шелепка, Ф. Саловський і Ю. Мітренга по 25 цнт. — Разом $12.40

218. **Ленсінг, Міш.** Теодор Радович жертвував $1.00

219. **Тамс, В. Ва.** На руки Н. Равлюка зложили слідучі добродії: Н. Равлюк і М. Димський по $1.00; І. Пелех, М. Маковський, В. Піпа і А. Гучко по 50 цнт. — Разом $4.00

220. **Кромптон, Р. Ай.** На хрестинах у Т. Дячуна зложили на руки О. Кравчука слідуючі добродії: Т. Дячун і Д. Дячун по $1.00; Г. Притула, І. Турський, Т. Захотнік, Л. Москалик, В. Малішевський, І. Лубоцький, С. Москалюк і М. Ковтонюк по 25 цнт.; К. Москалик 15 цнт.; Д. Цимбалістий, М. Агрес, В. Гловацький, Я. Добрідень, Я. Гудима, З. Дячун, М. Бернадин і О. Кравчук по 10 цнт.; Я. Семчук 1 цнт. Разом $4.86. Пересилка 7 цнт. — Остає $4.79

221. **Когус, Н. Й.** На весілю у Т. Халака зложили на руки Т. Кончевича і П. Лозінського слідуючі добродії: Я. Новіцький, П. Кончевич і П. Лозінський по $1.00; Т. Кончевич, В. Вовчук, Ф. Павловський, М. Хашевський, П. Федек, Г. Содомора, Броніслава Федек і Марія Барилович по 50 цнт.; Марія Лозінська 25 цнт. — Збірка в иншім домі: П. Дзямба $1.00; А. Афінович 50 цнт.; А. Мазурек, С. Фаріон, Т. Афінович і Тан. Афінович по 25 цнт.; М. Целінський 10 цнт. Разом $9.85. Пересилка 10 цнт. — Остає $9.75

222. **Ґленвіл, Конн.** На весілю у І. Верещака зложили слідуючі добродії: І. Верещак $1.00; М. Паламарчук, Г. Семенюк, П. Завіца і П. Соловський по 50 цнт.; П. Рибак, Ю. Бих, І. Пилипів, Г. Валковський, М. Греськович, Л. Пих, О. Бих, С. Слободзян, Г. Забавський і О. Федан по 25 цнт.; Д. Фігурський 20 цнт.; Н. Каспрак 15 цнт.; Г. Соловський, В. Верещак і А. Каспрак по 10 цнт. Разом $6.15. Пересилка 15 цнт. — Остає $6.00

Разом $112.04

Попередно оголошено $3.489.61

ЗАГАЛЬНА СУМА $3.601.65

ФОНД ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ВІЙНИ.

281. **Ловел, Масс.** Стефан і Марія Киналь жертвували $5.00; Семен Киналь $2.00. — Разом $7.00

282. **Пітсбурґ, Па.** На весілю у І. Кульчицького зложили на руки І. Жигайла і С. Баюса слідуючі добродії: Н. Попіль і Ф. Кульчицький по $1.00; І. Баранецький, П. Кульчицький, С. Баюс і І. Кульчицький по 50 цнт.; Н. Бренів, Т. Кульчицький, І. Чайківський, І. Паславський, І. Валіщак, М. Качмар, С. Гавронський, П. Мучак, Ю. Кульчицький, С. Волчко Кульчицький і С. Волошанський по 25 цнт.; А. Кульчицький 20 цнт.; С. Волошинський 10 цнт. Разом $7.05. — На хрестинах у І. Паславського зложили гості на руки Ф. К. Вовчка $5.00. — Разом обі жертви $12.05

283. **Пасайк, Н. Дж.** На весілю у М. і К. Чапелінських зложили на руки І. Шафрана слідуючі добродії: М. і К. Чапелінські 75 цнт.; С. Нухим, М. Дзеньків і М. Лисак по 50 цнт.; О. Шупер, Г. Сьвіций, Г. Поповняк, П. Мартинюк, А. Петрина, Н. Бабюк, Д. Шайбан і М. Винтонюк по 25 цнт.; дрібними жертвами 50 цнт. Разом $4.75. Пересилка 7 цнт. — Остає $4.68

284. **Лакавана, Н. Й.** Дохід з представленя, котре відограло тов. „Українська Січ" в Депю, Н. Й., дня 20. мая с. р. (надіслав М. Бростко) $43.64

285. **Куртіс Бей, Мд.** А. Шандровський жертвував $1.00

286. **Ню Йорк, Н. Й.** На весілю у Г. Бартошака зложили на руки М. Яблонського слідуючі добродії: Г. Бартошак і С. Сивак по $1.00; І. Ганьошин 50 цнт.; дрібними жертвами $3.50. — Разом $6.00

287. **Клівленд, О.** На весілю у Н. Павлечка зложили на руки М. Ґудза слідуючі добродії: Г. Мисович, Л. Павлечко, Т. Зарк і Т. Дядар по 50 цнт.; М. Ґудз, М. Демчишин, П. Чорний, І. Семеняк, М. Бовака, В. Семета і М. Биґановський по 25 цнт.; І. Костецький, Е. Сибак, П. Павлечко, М. Дервенка, В. Пуч і І. Весоловський по 10 цнт.; П. Ючик 11 цнт.; І. Стадник і А. Стадник по 5 цнт. — Разом $4.56

288. **Істон, Па.** На весілю у М. Кибайла зложили на руки Н. Підгайного і В. Ґудза слідуючі добродії: А. Борачек, П. Сокальчук, М. Кибайло, В. Ґуда, Г. і А. Мацюк, Н. і Р. Підгайний по $1.00; Т. Смеречинський, К. Смеречанська, Ф. Сагатий, І. Рудавський, В. Дроботий, І. Кравчак і Н. Пссецький по 50 цнт.; Ф. Криля, І. Бустний, М. Рудавська, В. Дворчин, С. Лубоцький, М. Драпінський, Ст. Зубань, О. Яблонський (Поляк), А. Пшонка (Поляк), М. Шміт (Поляк) і Н. Борозняк (Поляк) по 25 цнт.; С. Модний 15 цнт.; дрібними датками 85 цнт. — Разом $13.25

289. **Рочестер, Н. Й.** Половина доходу з представленя „Заспокоїлось", котре урядило тов. „Укр. Проґресивна Ґромада" $6.40

290. **Елізабет, Н. Дж.** На весілю у М. Колоковського зложили слідуючі добродії: М. Сірий, Т. Горий, М. Колоковський, М. Янков, М. Чорній, І. Литвин, Х. Колоковська, С. Дмитрів і Є. Чечіль по 25 цнт.; дрібними датками 75 цнт. — Разом $3.00

Разом $101.58

Попередно оголошено $4.786.78

ЗАГАЛЬНА СУМА $4.888.36

Семен Ядловський,
касієр „Федерації Українців в Злучених Державах"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Заходом аматорського співацького кружка в Манчестер, Н. Г. буде устроєний

СЬВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в память 102 роковин уродин Тараса Шевченка

у второк, дня 4-го липня с. р.
в польській гали на Меримек улиці.

Початок о годині 3-тій зполудня.
ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВДОВИ ТА СИРОТИ ПО ЖЕРТВАХ ВІЙНИ. 78-79

ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО МОЖНА СТАТИ ЧЛЕНОМ У. Н. СОЮЗА.

ДО ВІДОМА ВСІМ ЧЛЕНАМ І МІСЦЕВИМ УРЯДНИКАМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, А ТАКОЖ, ВСІМ ТИМ, КОТРІ ДОТЕПЕР НЕ Є ЧЛЕНАМИ У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали, яку принято на річнім засіданю головного уряду Українського Народного Союза в жовтни 1915 р., отсим подаєть ся до загального відома, що Український Народний Союз принимає нових членів в місяцях маю, червни і липни 1916 р., почавши від дня 1. мая с. р. до дня 31-го липня с. р., за ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Звичайно нові ЧЛЕНИ Укр. Нар. Союза при вступі платять вступне в сумі $2.00. На підставі висше згаданої ухвали в протягу висше згаданого часу нові члени платять лише $1.00 вступного (за що отримають грамоту, відзнаку, книжочку і статут).

Кожде ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО котре приступить до У. Н. Союза яко відділ в місяцях: маю, червни і липни 1916 р., буде приняте за половину вступного т. є. $5.00 (за $5.00 отримає таксамо як перше за $10.00: книги, чартер і печатку відділу). Ся опустка є лише для тих нових відділів, котрі приступлять до Укр. Нар. Союза в часі від 1-го мая 1916 р. до 31-го липня 1916 р.

Нові члени, що приступлять до Укр. Нар. Союза в сім часі з новим відділом, таксамо будуть приняті за половину вступного.

Кождий місцевий секретар-орґанізатор, котрий є з титулу свого уряду сталим місцевим орґанізатором Укр. Нар. Союза, буде управнений, як і попередно, до 50 цнт. орґанізаторської нагороди за кождого новозорґанізованого члена.

Крім звичайної нагороди кождий місцевий ОРҐАНІЗАТОР, ЧИ ТО УРЯДНИК ЧИ ЧЛЕН, отримає надзвичайну нагороду, коли від 1. мая с. р. до 31. липня с. р. зорґанізує більше число членів до Укр. Нар. Союза. І так:

За 5 нових членів отримає гарну шпильку до краватки.
За 10 нових членів отримає гарну орґанізаторську відзнаку.
За 15 нових членів отримає гарну шпильку до краватки і орґанізатор. відзнаку.
За 20 нових членів отримає гарну срібну орґанізаторську відзнаку.
За 25 нових членів отримає гарну срібну орґанізаторську відзнаку і шпильку до краватки.
За 50 нових членів отримає гарну золоту орґанізаторську відзнаку.
За 100 нових членів отримає гарну золоту відзнаку і $25.00 в готівці.

КОЖДИЙ, ХТО ЗОРҐАНІЗУЄ НОВИЙ ВІДДІЛ ДО У. Н. СОЮЗА В МІСЦЕВОСТИ, ДЕ ЩЕ НЕМА ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА, ОТРИМАЄ ГАРНУ ВІДЗНАКУ З ПОВНИМ ЙОГО ІМЕНЕМ.

Імена тих місцевих орґанізаторів, котрі придбають меньше число нових членів як висше подано і не зможуть отримати висше вимінених нагород, їх імена будуть вписані в „Золотій Книзі" яко щирих робітників і орґанізаторів Укр. Нар. Союза.

Тож, Панове місцеві урядники і члени та прихильники У. Н. Союза, беріть ся до праці і старайте ся придбувати як найбільше число нових членів до У. Н. Союза, а також заслужити собі на добре імя в історії нашої орґанізації.

До висше згаданих нагород КОЖДИЙ ЧЛЕН І МІСЦЕВИЙ ОРҐАНІЗАТОР У. Н. СОЮЗА має повне право, коли на них заслужить.

Коли би хто потребував якихнебудь інформацій, нехай віднесеть ся по них на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА:

Д. Капітула, гол. предс.
М. Угорчак, гол. рек. секр.
С. Ядловський, гол. фін. секр.
А. Шаршонь, гол. касієр.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З БАЙОН, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ БУДОВИ УКР. НАР. ДОМУ В БАЙОН, Н. ДЖ.
— відбудуть ся —

ПЕРШІ ВЕЛИКІ ЗБОРИ

в неділю, дня 2-го липня 1916
на гали „Взорна" при Іст 19-та улиця, на розі Авені Е.

Початок зборів о 4-ій годині пополудни.

ПОРЯДОК ЗБОРІВ:

1) Справоздане центрального комітету з його діяльности. 2) Справоздане касове. 3) Нарада над закупном лотів під будову Укр. Нар. Дому. 4) Доповнене центрального комітету. 5) Дискусії на тему Укр. Нар. Дому.

Братя Українці(ки) з Байону, котрі дали жертви на будову сего дому повинні безуслівно явити ся, як також кождий член з Укр. Пост. Клюбу, Братства св. Арх. Михаїла і Братства св. Димитрія. На сих зборах дасть ся до відома загалови, хто властиво є щирим Українцем(кою), а хто против сеї роботи. Тому прибудьте як найчисленнійше, єсли бажаєте знати де Ваші гроші мають іти. Гаразд! 78-79

Лев Бачинський, голова; Ст. Бойко, касієр,
Іван Возняк, секретар.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ" від. 342, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуть ся в неділю, 2. липня с. р. точно о годині 1-шій пополудни, в парохіяльній гали. На тих зборах уряд Товариства здасть справоздане з піврічного діловодства, а крім того є инші важні справи до полагодженя. Обовязком кождого члена явитись на означений час. Хто має якунебудь залеглість до Товариства, має її сплатити. Будеть ся приймати нових членів до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. — М. Мачишин, кошовий; М. Дзядик, скарбник; Й. Вадяк, писар.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Тов. „Запорожська Січ", від. 355, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся в неділю дня 10. липня с. р., о годині 1.30 пополудни, в галі Н. Миханка, під ч. 5617 Лейк Аве. Кождий член має явити ся на тім мітінґу на час, бо инакше заплатить 50 цнт. кари (урядник $1.00). На тім мітінґу буде приймати ся нових членів за половину вступного до У. Н. Союза. Управа Тов. „Запорожська Січ" запрошує всіх місцевих Українців прийти і записати ся в члени У. Н. Союза, поки ще час. Користайте, Родимці, з нагоди, бо У. Н. Союз є нашим батьком тут на американській Україні. Він нами опікуєть ся в прикрім часі і дає поміч слабим, калікам сиротам та вдовам. Тож нехай же не буде тут в тій місцевости ані одного сьвідомого Українця, котрий не належав би до сеї орґанізації. Вступайте до У. Н. Союза самі і записуйте до него свої діти. Покиньмо чужі асекурації, котрі нас лише обманюють і видирають нам центи з кишені. Вже час нам стати вільними і показати перед чужинцями і ворогами, що ми вмісмо цінити своє рідне і розуміємо клич: Свій до свого! Тож вступайте чимскорше, бо час минає. Ану, всі як один станьмо під прапор Українського Народного Союза, на славу нашому народови! Гаразд! — Василь Гах, секр.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

—o—

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Семен Корнаґа пошукує свою жену **МАРІЮ КОРНАҐА**, яка перед роком видалила ся з дому і ніякої чутки про себе не дає. Моя адреса: Semen Kornaga, c/o American Ukrainian Exchange, 520 E. 6th St., New York, N. Y. 76-81

Пошукую **ДАНИЇЛА СТЕФАНОВИЧА** з села села Коленець, пов. Товмач, Гал. Перед трома роками перебував в Канаді в провінції Альберті. Був дяко-учителем. Хто би о нім знав, або він сам, прошу ласкаво зголоситись на адресу: Rev. A. Chmelnycky, Box 903, Esteget, Alta., Can. 77-79

Пошукую своїх краянів **ПЕТРА БАБІЧУКА, МИХАЙЛА ШВАЙЧУКА і ПЕТРА РОЄК.** Мають перебувати в Парані. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на понизшу адресу. Всі походять з села Лятач, пов. Заліщики, Галичина. John Trembluk, 2346 W. 5th Street, Cleveland, Ohio. 79

Пошукую сестри **ГАНКИ НОВОСАД** родом зі Синькова-Доброви, пов. Радехів, Гал. Вже 3 роки в Америці. Най зголосить ся на адресу: Maksym Nowosad, 2515 Professor St., Cleveland, O. 79-81

П. **Емілія Батрак** просить всіх, котрі знали би, де перебуває її 15-літний син, Евгеній, котрий перед кількома тижнями відійшов від неї, щоби ласкаво повідомити її на адресу: Mrs. Emily Batrak, 196 4th St., New York City. 78-79

ПРИГАДУЄМО ВАМ,
ЩО КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗА Є УЖЕ НА ВИЧЕРПАНЮ
І В КОРОТКІМ ЧАСІ НЕ СТАНЕ НІ ОДНОГО ПРИМІРНИКА СЕГО ТАК ЦІКАВОГО КАЛЕНДАРЯ.
КОЛИ ВИ ЩЕ ЙОГО НЕ КУПИЛИ НА ПАМЯТКУ ДЛЯ СЕБЕ АБО ДЛЯ ПЕРЕСЛАНЯ ЙОГО ПО СКІНЧЕНЮ ВІЙНИ ВАШИМ СВОЯКАМ В КРАЮ, ТО ВИШЛІТЬ ЗАМОВЛЕНЄ СЕЙЧАС, ЗАЛУЧАЮЧИ 50 ЦНТ., А ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ ДІСТАНЕТЕ СЕЙ КАЛЕНДАР.
У НІМ НАЙДЕТЕ ОКОЛО 100 ОБРАЗКІВ; МІЖ СИМИ БОГАТО З ПОЛЯ ВІЙНИ, З ОБШИРНИМИ ОПИСАМИ ПРО ВІЙНУ.
ПО СКІНЧЕНЮ ВІЙНИ — СЕЙ КАЛЕНДАР БУДЕ РІДКОЮ ПАМЯТКОЮ — АЛЕ ТОДІ ВЖЕ ЙОГО НІДЕ НЕ ДІСТАНЕТЕ.
Тож спішіть ся з замовленями і висилайте на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НОВІ КНИЖКИ!

	цнт.
ДЯК. Оповіданє Марка Вовчка	20
МАРТА БОРЕЦЬКА. Історичне оповіданє	25
І. ОЛЕКСА ДОВБУШ І КАРПАТСЬКІ ОПРИШКИ. ІІ. ЦІСАР І ІГУМЕН. Баляда. З німецького переклав Іван Франко	10
ПОВНА ЗБІРКА ВЕСЕЛИХ ВІРШІВ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО	55
ПРО КОНЕЦЬ СЬВІТА	15
РУСЬКИЙ ШТУКАР. 212 гарних штук до забави. Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартівливі	50
РОЗМОВА ПОЛЯКА З РУСИНОМ. Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху	10
РОСІЯ Й УКРАЇНА	15
РУСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ТЛУМАЧ, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа	60
ЧАРОДІЙНИ ПРИГОДИ убогого Омара і султанової дочки Зулїми	20
ЧИ ВАША РОДИНА ДІСТАНЕ ЗАПОМОГУ ПО ВАШІЙ СМЕРТИ?	20
ЯК МУЖИК ХОДИВ ДО ЦАРЯ ПРАВДИ ШУКАТИ (оповіданє). Дві нені (оповіданє). Мадам Польонія хора (оповіданє). Як Степан чоботи купував (оповіданє)	15

Належитість посилайте до: с—
„SVOBODA".

Др. І. Спіллінґер

Порада і оглядини ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилічити без ужитя затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся о много лучше тим самим способом, без ужитя ножа. 79—

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всіх недомагань. Та метода лічення є не тілько нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 18th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евені і субвею.

Години офісові: від 9. рано до 12. пол., ві второк і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер

Адреса:

JOSEPH HELLER. 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 58—

ПАВЛО КЕЛИЧАВА
МУЗИКАНТ І ДИРИГЕНТ.

Доставчає музики на концерти, представленя, балі, пікніки, походи і весіля — Дає лекції на всіх інструментах — смичкових і дутих. — Адреса:

P. KELECHAWA,
138 Morris St., 67 Greene St.,
Jersey City, N. J. 40c-

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

МАЛІ ФАРМИ ГРОШІ

За $150 купите малу фарму з 40.000 КВАДРАТОВИХ СТІП в NEW BRUNSWICK, N.J.

Земля урожайна, суха і високо положена. По подробиці пишіть до:

METUCHEN REALTY & IMP. CO.,
206 Broadway, New York City.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ОСЯГНЕНЄ ПАТЕНТІВ І ВІДПРОДАЖІ

НАЙЛЕКШЕ ДІЙТИ ДО ЩАСТЯ І БОГАТСТВА ЧЕРЕЗ ВИНАХОДИ.

Поможемо Вам в осягненю патенту як також у відпродажи.

РУЧИМО ВАМ ЗА ПАТЕНТ АБО ЗВЕРТАЄМО ВАМ КОШТИ.

Близші поясненя найдете в книжечці, яку на жаданє висилаємо кождому даром. 40c-

Пишіть за нею сейчас до канцелярії патентів на адресу:

THE AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, Inc.,
309 Broadway, New York, N. Y.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИНАХІДЧИКИ!

Коли хочете дістати інформації в який спосіб осягнути забезпеченє

ВАШИХ ВИНАХОДІВ,

то пишіть на понизшу адресу у своїй рідній мові а дістанете сейчас совісну пораду ТАКОЖ У ВАШІЙ МОВІ.

На жаданє висилаємо даром книжочки з описами. 67c-

A. M. WILSON
311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

Книгарня „Свободи"

має на своїм складі ріжнородні книжки, як: оповіданя, новелі, байки, гуморески, книжки до забави і розривки, популярні наукові розвідки, букварі, самоуки, театральні штуки, молитвеники і т. и.

Кромі книжок находить ся много ріжнородних друків, як: переписні листки з портретами визначних Українців, листи з віршами, портретами і др.

Цінники висилаємо на жаданє.

Замовлені книжки висилаєсь відворотною почтою. Гроші належить присилати враз з замовленєм. Срібних гроший канадійських і марок (стемпсів) не принимаєсь.

Замовленя належить висилати на адресу:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 E. 58th St., New York, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всі жолудкові недуги; легких, нирок і всі другі внутрішні недуги. Лічить падачку, і секретні недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всі скірні викиди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки. Офіс отворений від 9 рано до 8. вечером, як також в неділі і сьвята. Хто не може приїхати, нехай пише на повисшу адресу: 79—

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ

ГАРНУ **КНИЖОЧКУ**

Присилайте адреси до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

---

500 ДЕШЕВИХ ФАРМ НА ПРОДАЖ

В СТЕЙТАХ ОГАЙО, ПЕНСИЛЬВЕНІЯ, МІШИҐЕН І ТЕНЕСІ,

ПОСЕРЕД ВЕЛИКИХ МІСТ ЯК КЛІВЛЕНД, ІРІ, ЙОНҐСТАВН І ПІТСБУРҐ. ЗЕМЛЯ НЕЧИЩЕНА ВІД $4 ЗА АКЕР І ВИСШЕ, ДО 10 ЛІТ СПЛАТИ. КОШТА ПОДОРОЖИ ЗВЕРТАЄМО. ПИШІТЬ ПО НОВИЙ КАТАЛЬОҐ ДО: 72чс84

R. T. HURDLE LAND COMPANY,
3349 E. 55th St., Cleveland, Ohio.

$5 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $5

NEW-YORK AUTO SCHOOL

Не оставайте без роботи, коли Ви можете заробити $25 до $35 тижнево ставши шофером. 41—

Ми научимо Вас на шофера у Вашій рідній мові в трох тижнях, в день або вечерами, за малою оплатою — $5. Всі наші студенти мають добрі посади. Продаємо також нові і ужиткові автомобілі

NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Аве.,
New York City.

ЕЛЕКТРИЧНИЙ ПАСОК $2.95.

$2.95

Се є той самий рід пасків, за які лікарі жадають від $15.00 до $20.00. Помагають надзвичайно в хоробах: нервових, ревматизму, серця, недиспозиції утроби, болях грудий, нирок, голови, недостаточного круженя крови, хрипки, хоробах жіночих і полових і болю крижий. Міліони сих сильних, зміцняючих, ґальванічно електричних пасків вже розпродано по ціні від $15.00 до $20.00, але тепер пораз перший, знижую ціну на $2.95 ТІЛЬКИ і раджу Вам замовити собі один, скоро, нім европейська війна змусить мене підвисшити ціну. Подумайте о тім! Тілько $2.95 за мужеський або дамський, першої кляси електричний пасок, пересилку (через парсел-пост) оплачуємо самі. Додатково даю до кождого паска, зовсім ДАРОМ МЕДИЧНУ КНИЖКУ яка містить цінні ПРИВАТНІ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ МУЖІВ І ЖІНОК. Гарно оправлена в француське полотно. Обіймає ПОНАД 1000 СТОРІН, 700 ІЛЮСТРАЦІЙ враз з КОЛЬОРОВАНИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ З ЖИТЯ, 200 порад в случаях недуг МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ. Книжка, без якої не може обійти ся ані родина, ані молодий мущина або женщина, що думають о женячці. Кожда особа повинна знати цілковиту правду полового житя. Тайна порада щодо відзисканя житєвої сили в полових зносинах. Відповіди на питаня так, що Ви не потребуєте питати ся о се доктора. Познакомить Вас з тайною супружеського житя і научить Вас, як оминути блудів. Вже звиж 2.700.000 примірників сеї книжки видруковано для людий. Не зволікайте, позаяк замовленя за сею книжкою є дуже великі. Пришліть 30 цнт. спеціяльно НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ ТІЛЬКИ, або $3.25 на обидва замовленя, книжку і електричний пасок. Адресуйте: 79с—

A. P. OWENS, Dept. E.,
159 W. 145th St., New York, N. Y.

ПРАВДИВЕ СРЕДСТВО ПРОТИ НЕДУГ ВОЛОСЯ,

Без згляду на се, що Ви уживали і які були наслідки лічення, є надія на цілковите усуненє всяких долегливостий. Наше средство „Дермафуґа Тонік" перевисшає всякі подібні средства. Тому слушно зовуть „Дермафуґу" побідником недуг волося; воно чистить скіру і зміцняє поріст волося. Знамениті наслідки осягаєсь вже по ужитю першої фляшки. Пришліть нам Ваше імя і адресу враз з 10 цнт. грішми або одноцентовими почтовими стемпсами а ми вишлемо Вам значну дозу сего чудового средства і книжку під заг. „Красне Волося", у Вашій рідній мові. Коли ми бачимо, скільки мущин і жінок занедбує своє волося, то й не дивно, що недуги волося не належать до виняткiв, але ширять ся між загалом. Щоби запобічи випаданю волося і позбутись всяких прикростий на будуче, належить уживати „Дермафуґу". Се є знамените средство. Адресуйте:

ARGIL SPECIALTIES CO.,
Dept. 55,
Box 37, Philadelphia, Pa. 79c88

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

400-АКРОВА ФАРМА з будинками. 28 коров, 4 ялівки, 10 телят, 4 коні, 20 безрог і господарські машини на продаж або прийму до спілки. Дохід за молоко 250 долярів місячно. Ціна 10 тисяч. Готівня потрібно $2.000, як до спілки, то лише $700. Пишіть по поясненя залучаючи 2 цнт. марку: TH. SOLOWEY, Lorraine, N. Y.

ФОТОҐРАФІЇ ГУРДУСА

ВСІ ІДЕМО ДО ГУРДУСА

є узнані за найліпші і за найкрасші в цілій околиці. Нема майже української хати на Україні де фотоґрафії не були би виготовлені у Гурдуса. Не дайтесь зводити всяким аґентам, які ходять по домах і збирають замовленя для лихих фотоґрафів, але звертайтесь впрост до Вашого старого артиста-фотоґрафа.

P. HURDUS,
644 Manhattan Ave., Brooklyn, N. Y.

Відділ находить ся також:
77 Newark Ave., Jersey City, N. J. 58c—

ДЛЯ ВАШИХ НІГ! Ляпісовий олівець усуне Вам зовсім нагнітки, висипку, бородавки, знаки і нарости на скірі. Не потребуєте вже довше терпіти. Потріть тілько тим олівцем а сейчас побачите, як нарости і нагнітки будуть щезати в Ваших таких очах. Бородавки на руках знищить ся в такий самий спосіб. Ціна 50 цнт. з пересилкою. В разі незадоволеня, зверніть його нам, а ми сейчас відошлемо Вам гроші назад. Адресуйте: 67c-

A. P. OWENS, Dept. 4., 159 W. 145th St., New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

C. M. КАУФМАН

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лічeню уживає електричних машин X-RAY. 79-

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА ДЛЯ ПОЛОВО ОСЛАБЛЕНИХ МУЩИН.

Потребуєте післати нам тілько 50 цнт.

Ослаблені полово мущини, як також і нервові, вилічуть ся зовсім і раз на все через ужитє средства „НОВО". Є се, так сказати-б, чудове средство, яке вилічило вже тисячі хорих полово мущин. Наколи ви є полово хорі, наколи докучає Вам нервове зісляблене, коли утратилисьте мужеську силу, коли маєте мелянхолію, зимні руки і ноги, біль голови, затверджене, діспепсію, хоробу нирок або проводу мочового, неприємні сни, страх показати ся перед людьми, як то инші роблять, вилічите ся при помочи средства „НОВО". Средство се зробить Вас в короткім часі сильними, здоровими і щасливими, так що будете могли уживати всіх приємностий житя. Щоби Вас о тім переконати, що „НОВО" средство справді се зробить, вишлемо Вам ДАРОМ запас сего средства, що вистарчить на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і назвиско, як також 50 цнт. в почтових марках або в готівці, на оплаченє пересилки і опакованя. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пачка на пробу, але цілковитий запас, що вистарчить на 15 днів і який дуже часто спричинює цілковите виліченє. Оферта та є важна тілько на ограничений час. Напишіть проте до нас безпроволочно і спімніть, в якій часописи читалисьте се оголошенє, а ми вишлемо Вам сейчас висше наведене средство. 73c82

NOVO COMPANY,
Dept. 22, Box 4000, Philadelphia, Pa.

ОДИНОКА ШКОЛА АВТОМОБІЛЕВА,

в якій учать після найновійшої методи у Вашій рідній мові. В чотирох тижнях станете вправним механіком і будете могли кермувати автомобілем, направляти і обзнакомитесь з механізмом ріжнородних машин. Се занятє є найбільше поплатне. Ціна за курс науки $15.00. Лайсенси запевнені. Наука в дни і вечерами. Голосіть ся або пишіть до: 88-

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES,
147 E. 40th St., New York

Інструктор: Павло Ґульо.

Друкарня „Свободи"

виконує

СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЄКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBÓDA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терплячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосованє наукової методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО

До лічення.

Чи Вам випадає волосє? Чи ви посивіли зі старости? Чи вони занечищені і липкі? Чи маєте порплі і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисіти?

Коли Ви терпите котру з вимінених недуг, то не зволікайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ".

яку написав один з европейських спеціялістів. Ся книга обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосем. Будова волося і тімени. Причина випаданя волося і лисеня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосє в 6-ох тижнях. Сиве волосє. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

Третий тиждень.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Уповажнемо Вас, що наш власний лік званий: „Кальвакура" запобігає випаданю волося, нищить порплі і усуває свербленє скіри, зміцняє і спричинює новий поріст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам долярoвий лік КАЛЬВАКУРА № 1 враз з висше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошенє і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77c-

Шестий тиждень.

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу висилати мені сейчас Вашу доларову КАЛЬВАКУРУ № 1 і Вашу книжку: „Правда о волосю".

(Долучіть се до Вашого замовленя).

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В НЮ ЙОРКУ.

Чому я оголошуюсь в сій часописи?

Тому, щоби наших людий охоронити перед иншими неправдивими лікарями, які шумно оголошують себе в часописях.

Я є Українцем і говорю сею мовою.

Я лічу медично і хірурґічно недуги як: слабости уший, носа, горла, легких, серця, желудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, пропуклину, геромойди і секретні недуги мущин і полові женщин.

Мій офіс є заосмотрений у всі найновійші і найконечнійші апарати, потрібні до ореченя недуги і до курації.

Уділюю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише. Кождий Українець повинен в потребі голоситись лиш до мене, а я радо уділю правдивої помочи. 73-85

DR. JOHN SMITH, JR.,
СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРҐ
327 E. 17 ST., NEW YORK, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни. — Телефон: Stuyvesant 4493.

Перед ужитєм. По ужитю.

ПОЗІР! НОВІСТЬ! Тисячі дівчат, женщин, молодців і мущин завдячують свою повну, гладку і румяну церу „КРЕМОВИ МОЛОДОСТИ" а особливо виліченє зморщків, веснянок, знаків по віспі, прищів, чираків, лишаїв, лупленя шкіри, червоности твари і носа, відмороженя ух і всіх прочих нечистостий і недуг шкіри, лиця, рук, шиї і кождого члена тіла. ҐАРАНТУЄМО, що хто тільки ужиє сего чудесного средства, мусить ся позбути сих страшних долегливостий. Ціна слоїка разом з пересилкою лише ОДНОГО ДОЛЯРА. 73—

D. WROBLEWSKI Co., 196 E. 4th St., Dept. 50, New York, N. Y.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

---

35 ПРЕЗЕНТІВ ДАРОМ Спеціяльна оферта на **ЗОЛОТОМ** криту годинку **ТІЛЬКИ $5.25**

КОНКУРЕНЦІЙНА ВІЙНА! МИ ТРАТИМО А ВИ КОРИСТАЄТЕ!

За $5.25 купите в нас тепер дуже гарну, з потрійними чудово різбленими окладинками, ЗОЛОТОМ криту годинку, заосмотрену з дорогоцінних каменів механізм, з 20-ЛІТНОЮ ҐВАРАНЦІЄЮ виритою на окладинці, а яко додаток дістанете 35 ПРЕЗЕНТІВ ЗОВСІМ ДАРОМ. Елеґантський ланцюшок з дармовисом, перстень, хрестик, брошку, чудовий малесенький будильник, гарне серце зі шпилькою, шпильку до краватки, до маншетів, ковнірців, чаруючі оперові скла, штилет, „Скавт" автоматичний пістоль, ножик, 2 бранзолєти, фонтенове перо, імітаційна мала годинка з шпилькою, гармонію, файку, бритву, пасок, голярку і квач. НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ, але витніть сейчас се оголошенє і зашліть до нас разом з 20 цнт. депозиту (стемпсами або монетою) як запорука купна, а сейчас вишлемо Вам почтою або експресом до вільного огляненя мужеську або женську годинку враз з 35 презентами прямо до Вашої хати. Решту заплатите при дорученю Вам сих річий. Купуючи від нас Ви нічого не тратите, позаяк ми направляємо або вимінюємо наші годинки за нові даром. Незадоволеним звертаємо гроші. (З Канади треба висилати цілу належитість наперед). Огляньте вперед наші годинки і презенти заки купите їх деинде. Вишліть замовленє ще нині. 79,80

AMERICAN JEWELRY CO., Dep. D-106, St. LOUIS, Mo.

ПОЗІР! ВЕЛИКА ВІЙНА ВИГРАНА! Наколи Тебе твоя праця не вдоволяє, хочеш заміняти свої посілости на ліпші і кориснійші або желаєш посідати фарму, льоти або дім при місті, фабриках, школах, церквах, на виплат як Тобі буде вигідно, єсли бажаєш заробляти стало від $2.50 до $5.00 денно, то не зволікай. Витни сей цінний купон і зараз надсилай нам з точною своєю адресою. Перві до конкурсу одержать ДАРОМ одну парцелю яко премію. Пишіть до: 73-85

LINCOLN CO.
309 Broadway, Dept. 2, Siute 210, New York, N. Y.

КОНЕЦЬ ДІЛО ХВАЛИТЬ.

ВИТРЕВАЛІСТЬ Є САМЕ ТАК ВАЖНОЮ У МАШИН ДО ПИСАНЯ ЯК І У БІГЦІВ.

Богато бігців при розпочатю бігу, здаєсь, подужає своїх суперників, однак по хвили остає на задах.

Саме те діється із машиною до писаня. Деякі з цих віддають добру услугу в початках, але по довшім ужитю, зуживають ся і не віддають бажаної праці чисто.

На машині до писаня виробу L. C. Smith & Bros. можна писати безперервно як найдовші письма, а мимо сего вона не зрушить ся і можна її сейчас ужити до дальшого писаня. Причиною її тривкости є се, що всі рухомі части машини осаджені на сталевих кульках. 56c97

Тягле уживанє чинить машину рівнійшою в бігу і тому вона є однакою так на початку як і при кінці роботи.

Пишіть по каталоґи:
Silent (8-7-6-3) або Standard (6-5-4-3) Модель.

L. C. SMITH & BROS. TYPEWRITER COMPANY
Фабрика і офіс: Syracuse, N. Y.
Філії у всіх більших містах.

311 Broadway NEW YORK CITY

Broad & Market Streets, NEWARK, N.J.